

KIADÓHIVAT:

Str. Bar

SZERKESZTŐ:

éjjeli felet

ELOFIZETESI

Egész évre

Feleltre

Negyedévre

Egy óra

618

Dr. Ramaseter Róbert
I. Diszter 2. Il. 8.

Budapest

IX évfolyam ♦ 258. szám

1928 November 28 szerda

* 5689 Kiszlív 15 *

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPLAP

Az erdélyi ünnep

Azt akarom, hogy a választás napja ünnepnap legyen Erdélyben — mondotta Maniu Gyula, amikor az Erdélyi Zsidó Választási Blokk nevében először tárgyalunk vele a választási kartellról. Az új miniszterelnök annak az óhajának akart kifejezést adni, hogy Erdélyben ne legyen választási küzdelem, hanem az itt élő népek barátságos megegyezés alapján és igazságosan osszák fel egymás között a mindenkinek jogosan kijáró képviselői és szenátori mandátumokat. A gondolat s a kívánság valóban méltó Maniu Gyulához és az ő politikai koncepciójához. Meg vagyunk győződve róla, nem rajta mulott, hogy ez a szép terv nem valósulhatott meg teljes egészében. Maniu Gyula kartell tárgyalásokat kezdett az összes kisebbségi pártokkal és a magyarság kivételével sikerült is megállapodásra jutnia velök. Megegyezett továbbá a munkásság mérsékelt osztálypártjával, úgy, hogy Erdély területén a magyar párt kivételével valóban nem indul számbavehető ellenzéki párt a választási küzdelemben. Ilyenformán, ha nem is az eredetileg elképzelt egyöntetűséggel, mégis ünnep lesz Erdélyben a mostani választás napja, ünnepe az ismét feltámadt diadalmis erdélyi szellemnek, amely már évszázadokkal ezelőtt klasszikus példát adott a világnak a népek békés együttéléséről.

A magunk részéről őszintén és mélyen sajnáljuk, hogy a magyarságnak nem sikerült megegyeznie a kormánnyal, mert azt hisszük, hogy a magyarságnak, mint a legnagyobb romániai kisebbségnek, választási együttműködése a kormánnyal igen kedvező atmoszférát teremtett volna egyetemes kisebbségi szempontból is. Mindenesetre kívánatos, hogy a nagyközönség megtudja az okokat, amelyek a megegyezés létrejöttét megakadályozták. Reméljük azonban, hogy a magyarság külön választási harcra nem lesz ünneprontó momentum annál kevésbé, mert meggyőződésünk szerint maga a kormány sem akar akadályokat gördíteni az elé, hogy a magyarság hozzájusson jogos parlamenti képviselőihez. A szabadválasztások lehetővé fogják tenni, hogy mindenki arra a listára adja le szavazatát, amely legjobban megfelel politikai meggyőződésének.

Az erdélyi kisebbségek és közöttük a zsidóság, — örömmel tessük meg a magunkét, hogy a Maniu Gyula által tervezett erdélyi ünnep fényét és harmóniáját emeljék és — most már megmodhatjuk — jelentős áldozatokat is hoztak az ünnep sikere érdekében. Nem mérték grammmal, sem tízedestörtékkel, vajjon a kormány által adott mandátumok megfelelőek-e a kisebbségek számarányának, hanem kizárólag az a szempont vezette őket, hogy lehetővé tegyék a választások békés és imponáló lefolyását és ezzel megadják a kormánynak azt az erkölcsi súlyt és tekintélyt, amely a nyugodt kormányzáshoz szükséges. Komoly és súlyos áldozatokat hoztak a kisebbségek képviselői száma tekintetében, amikor kartellre léptek a kormánnyal és egészen bizonyos, hogyha külön listával indulnak a választási harcba, jobb eredményeket érhettek volna el. Am a kisebbségeket az a megfontolás vezette, hogy ezalkalommal nem a mandátumok száma a fontos, hanem az, hogy az a párt, amely a gyur-lafelhárvári pontokat tengeti maga fölött

zászló gyanánt, olyan autoritással és olyan ellentmondást nem tűr fölényvel vegye kezébe az ország ügyeinek irányítását, amely erőt ad neki programja teljes és maradéknélküli megvalósításához.

Nem várunk csodákat ettől a kormánnytól, nem várjuk, hogy varázsló módjára máról-holnapra paradicsommá változtatja azt, ami tegnap még pokol volt. Tudjuk, hogy nehéz örökséget kellett átvennie Maniu Gyulának a liberálisoktól és hogy úgy politikai, mint gazdasági és társadalmi életünk súlyos változásokkal küzd. De ha nem is várunk csodákat, azt mindenesetre elvárjuk hogy a kormány habozás nélkül és erélyesen hozzálát ellenzéken hirdetet programjá-

nak megvalósításához és a közélet minden vonatkozásában érvényre fogja juttatni azokat a demokratikus elveket, amelyek előfeltételét alkotják Románia nyugodt fejlődésének és belső békéjének. Bizunk benne, hogy a demokratikus kormányzás nyomán fokozatos javulás fog bekövetkezni a közigazgatásban, a válsággal küzdő gazdasági életben és a mesterséges eszközökkel felbolygatott társadalmi rendben. Egy új korszak kezdetét várjuk ettől a kormánnytól, egy korszakét, amely végre likvidálja a csökevényként ittmaradt háborús mentalitást és a béke és igazság szellemét ülteti vissza megillető helyére.

Ez a bizalom és ez a várakozás indított bennünket is arra, hogy a nemzeti parasztpárttal fennálló régi fegyverbarátságunkat megújítsuk ezeken a választásokon is ezt a pártot támogassuk szavazatainkkal. Utolsó szál emberünkig fo-

gunk felvonulni az urnák elé, hogy bizonyosságot tegyünk egységünkéről és elhatározásunk komolyságáról. Mi is azt akarjuk, hogy ez a választás ünnepnapja legyen nemcsak Erdélynek, hanem az egész országnak. Megadjuk a nagy chance-ot a kormánynak, egy olyan chance-ot, amellyel kevés kormány vette még át a hatalmat. Mi meg fogjuk tenni kötelességünket és most már a kormánynon lesz a sor hogy bebizonyítsa, valóban méltó arra a páratlan bizalomra, amely az ország minden népe és minden osztálya részéről feléje árad. Ez a bizalom nagy elkötelezettséget jelent és még nagyobb felelősséget. Ez a bizalom emelje hatalomra a nemzeti parasztpártot és csak ez a bizalom biztosíthatja tartós hatalmonmaradását. A kormány kezében van a nagy lehetőség és az ország várja, miként fog élni a kormány ezzel a lehetőséggel.

A kormány nem köti meg a kölcsönt a Blair-csoporttal, ha nem enyhítenek a feltételeken

Maniu nem hajlandó elfogadni olyan feltételeket, amelyeket még Bratianu is visszautasított. Fedezni tudja a kormány a liberálisok által hagyott költségvetési deficitet

Hat új kölcsönajánlat között választhat a kormány

(Bucuresti-Bukarest, nov. 27. Az Új Kelet tudósítójától). Maniu Gyula miniszterelnök tegnap este újabb tanácskozást folytatott Rist francia delegátussal. A tanácskozáson jelen volt Lugoseanu miniszterelnökségi államtitkár is. Rist szerint Rist szerdán utazik vissza Párisba Lugoseanu kíséretében. A lapok tudnivalók, hogy az államtitkárnak feladata lesz a kölcsönt ajánló bankárok előtt ismertetni Maniu álláspontját, a kölcsön összegének felemelését kedvezőbb feltételek mellett.

A Curenul értesítése szerint abban az esetben, ha a francia-angol-amerikai konzorcium, amellyel Bratianu Vintila tárgyalott volt, nem honorálna a kormány álláspontját a kölcsön magassága tekintetében, úgy Maniu nem fogja velük folytatni a tárgyalásokat és más, újabb ajánlatokat tesz konszideráció tárgyává, amelyek igen kedvező feltételek mellett hajlandók kölcsönt adni. Raducanu munkügyi miniszter, akinek Schachtal, a Német Birodalmi Bank kormányzójával való személyi kapcsolata ismeretesek, holnap Berlinbe utazik Stoicescu pénzügyminiszter tanácsos kíséretében. Raducanu utazásának célja a német-román egyezmény aláírásával kreált helyzettel kapcsolatos pénzügyi és gazdasági kérdések elintézése. Ezenkívül a munkügyi miniszter tárgyalni fog egy olcsó tisztviselő-lakás építő társaság ajánlata ügyében is.

Rist, a Francia Bank kormányzóhelyettese, ma délután hosszabb tanácskozást folytatott Popovici Mihállyal és Madgearuval a pénzügyminisztériumban, azután kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál, amely előtt beszámolt a stabilizáció előkészületeiről. Délután a külföldi delegátus a Banca Nationala-
vaj tanácskozott.

Bukarest, nov. 27. Az Adevéruhoz

szabb cikkben foglalkozik az előző kormány által hagyott költségvetési, deficittel és a kölcsöntárgyalásokkal. A deficitre vonatkozólag konstatálja, hogy hivatalos biztosítások szerint az állam a kölcsön megkötéséig a deficitet fedezni tudja, mert az állam bevételei normálisan folynak be és az állampénztárnak elegendő pénz áll rendelkezésére a folyó szükségletek számára. Az államnak a Banca Nationalánál levő adóssága nem sürgős és a német-román egyezményből olyan összeget kap Románia, amely részben fedezi a deficitet. Románia, amely eddig szembeszállt a pénzügyi nehézségekkel, néhány hónapig még ellenállhat, ha magasabb érdekek úgy kívánják.

Ami a kölcsönt illeti, az Adevéru kifejti, hogy a Blair-féle kölcsönt nem kötötték meg, mintahogyan azt a libe-

rálisok júniusban állították, a külföldi bankárok akkor csak egy prelimináris szerződést kötöttek ad referendum, de eddig semmi véglegeset nem írtak alá, sőt maga Bratianu Vintila is visszautasította a bankárok több feltételeit.

Az Adevéru konstatálja, még kérdéses, vajjon a kormány megkötö-e a Blair-féle kölcsönt, mert semmiestre sem fog elfogadni olyan feltételeket, amelyet még Bratianu sem fogadott el. A kormánynak az a véleménye, hogy még talál más lehetőségeket is, ha Blairék nem lesznek engedékenyek. Eddig hat kölcsönajánlat van, amelyek valamennyije kedvezőnek látszik. Egyéb-ként lehetséges az is, hogy a kormány Titulescu tanácsára megkísérelje népszavetségi kölcsönnek a szerzését.

Bukarest november 27. A Dreptatea a következő kommunikát közli:

Megtakarítás

Teljes kiárusítás
gyapju kötöttárúknban

BLATT-nál

Cluj, Plata Unirii 13.

Minden elfogadható árban.

Használja ki mindenki ezt a ritka kedvező alkalmat, hogy prima, 60% olcsó vásárolhat.

Szenzáció! 30%

Szenzáció! 30%

Szenzáció! 30%

Szenzáció! 30%

Ha készüléke **nem működik** kifogástalanul hangszóróval, úgy használja a legújabb

Tungsram Bariumcső

sorozatból a

P414-es hangszórócsövet.

Kevés áramfogyasztás, nagy meredekség. Bármely szaküzletben kapható.

A Vitorul azt állítja, hogy a kölcsönt elhalasztották, mert nem jött létre nemzeti kormány. Mi tudjuk, hogy a Vitorulnak összes jóslásai 10 hónapja sorra

nem váltak be és javasoljuk Bratianu Vintilának, igyekezzék nem beszélni a kölcsön ügyéről, nehogy bennüket arra készítsen, hogy mi beszéljünk.

Az aradmegyei jelölő listák

Aradról jelenti tudósítók: Kettő kivételével, ma nyújtották be az aradi törvényszékhez az összes választási listákat. A nemzeti parasztpárt listájának élén Pop-Cico István áll. A többi képviselő-jelölt egyelőre a következők: Potoran Victor, Lázár Nicolae, Vlad Alexandru és Cosma Petre. A szenátori listán Teodorescu Constantin, Pop V. Stefan, a községi tanácsok részéről pedig dr. Botiog Elek szerepel. A liberálispart listavezetője Manolescu Dumitru egyetemi tanár, a többi jelöltek a következők: dr. Groza János orvos, volt képviselő, Ples György tanító, dr. Jancu Adám malomtulajdonos volt képviselő, Verisan Romulus bankigazgató és Vageg Traian tanár. A szenátori jelöltek dr. Ciuhandu György, dr. Demian Aurél és Israfi Sever ügyvéd. Az avarescanus párt listavezetője Goldis László volt miniszter. A többi képviselőjelöltek: dr. Jancu Cornél, dr. Marsiu Peter lelkész, Montia Justin, Apateanu Demeter, dr. Tiplea Sever, Mon-

tia Sever, Ardelean Todor, Mutiu Traian és dr. Montia Emil. A szenátori listán dr. Montia Emil, dr. Moldovan Virgil és dr. Jancu Cornél szerepelnek. A Lupu-jéle parasztpárt listáján egyelőre csak dr. Lupu volt miniszter szerepel. A dolgozók blokkjának jelöltjei a következők: Vostinar György, Boris Stefanov, Baga János, Tiritean János, Mezei Péter, Fákerty Tibor hirlapíró, Kreisz Sándor, Klub János és Stojka Rudolf. Ezekből fogják utólag a szenátorjelölteket bennevezni.

A magyar párt listáját még nem nyújtották be, mert dr. Barabás Béla jelölése körül még vita folyik a helyi tagozatban. Az antiszemitaik valószínűleg holnap fogják benyújtani listájukat, a melynek élén Cuza professzor áll. De nem lehetetlen, hogy az utolsó pillanatban a cuzisták mégsem fognak Aradmegyében jelölteket állítani, mert a legminimálisabb szavazatmennyiségre is alig számíthatnak.

Premier! **Select-mozgó** Premier!
Valódi jazz-band Kolozsváron!
SAVOY - SELECT - SEVENS - ORPHEANS - JAZZ
 kíséri.
SUZYSAXOFON
 bájos szalonvigjátékok, főszerepben a csinos:
ANNY ONDRA
 Monopol Filmcentrala.

Dr. Wilenszky Jehuda Temesváron

Leikes ünnepiessal fogadta a Keren Hajjeszód kiküldötteit Temesvár zsidósága

(Temesvári-Temesvár, november 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Temesvár zsidó társadalmának osztatlan lelkesedése és ünneplése között zajlott le a Keren Hajjeszód kampányának temesvári etapja. A vasárnap déli gyorsal Temesvárra érkező dr. Jehuda Wilenszkyt és kíséretét a temesvári zsidó frakciók vezetőivel az élén többszázra menő tömeg hallatlan óvácival fogadta. A somérok, barissziánusok, avivák és ezránusok sorfaján keresztül vonult végig a Perronon dr. Wilenszky Jehuda az elsőosztályú váróterembe, ahol elsőnek dr. Weil Adolf, a Zs. N. Sz. temesvári tagozatának elnöke üdvözölte. A Keren Hajjeszód direktoriumának képviselőjében Sándor Arnold, míg a Keren Kajemeth részéről dr. Briskel Ezékiel köszöntötték, míg a „Wizo” részéről dr. Róth Dezsőné a ifjusági blokk nevében pedig Grünberg

I. és Schlosser Anna tartottak beszédeket. Az üdvözlő beszédekre dr. Wilenszky válaszolt, aki kijelentette, hogy végtelen örömeire szolgál, hogy országos turnéja során Temesvár zsidóságát is köszöntheti. Az állomásról hatalmas autósor vitte a vendégeket és a vendégek kíséretében felsorakozó tömeget a Ferdinand szállóig.

Délután öt órakor a gyárvárosi zsidó templomot zsufolásig megtöltő közönség előtt dr. Jehuda Wilenszky nyitotta meg a Keren Hajjeszód meetingjét. Drezler Miksa belvárosi főrabbi magasszónyulású héber beszédében üdvözölte a kiküldötteit. Dr. Weiszbürg Chaim volt a következő szónok, aki mélyszántó beszédében üdvözlést hozott Palesztinából. Vázolta Palesztina jelenlegi helyzetét és ezzel kapcsolatosan mutatott rá a Keren Hajjeszód-kampány szükségességére. Ezután Zwi Levanon palesztinai hirlapíró hívta fel az országépítő munkában való lelkes és vállhozott küzdelemre Temesvár zsidóságát, majd általános esőnd és figyelem közepette Jehuda Wilenszky emelkedett szólásra és majdnem két óra hosszat tartó beszédet mondott.

Elmondotta dr. Wilenszky, hogy az osztrák-magyar monarchiában, amikor kimondták a zsidóság emancipációját, a zsidó nép valósággal örömmámorban uszott. Az idők azonban megmutatták, hogy a zsidóság érzése akkor egy rabnak a szabadság utáni vágyához volt hasonlítható. Egy rab, aki hosszú éveken keresztül sötét és dohos cellájában élt, egyszerre megpillantotta a réten játszó napsugarat. Hát nem-e legfájdalmasabb számára: meglátta a világosságot, de abban még sem részesülhetett. Ez volt az emancipáció. És így lesz ez

mindaddig, amíg a zsidóság fel nem építi saját otthonát. Leikes munkára és odaadásra szólította fel Temesvár zsidóságát dr. Wilenszky, akinek hatalmas beszéde valósággal frapprozta a hallgató-ságot.

Vasárnap este a Lloyd-klub helyiségében teastélyt tartottak, amelyen Vermes Ernő, Sándor Arnold, dr. Molnár Gyula, dr. Rachel Klompus, dr. Ottó Abeles, dr. Róth Dezsőné, dr. Róth Dezső Zwi Levanon és dr. Weiszbürg Chaim tartottak beszédeket. Az utolsó felszólaló dr. Wilenszky Jehuda volt, aki megható beszédben emlékezett meg a munkácionista ifjuságról és megilletődve esköltölte meg az egyik kis somra homlokát. Hétfőn délelőtt a sajtó képviselőit fogadta dr. Wilenszky, akik előtt részletesen ismertette a Keren Hajjeszódnak a cionizmus életében való fontosságát. (f. m.)

Férje megkasztrálásával vádolnak egy besztercemegyei parasztszönyt

(Cluj-Kolozsvár, november 27. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári Tábla tárgyalóterme a vádlottak padján idősebb parasztszöny. A pad végén, ahová a kihallgatott tanúk szoktak feülni, egy nyomoreknak kinézö parasztszönyös ember, Hajtothátu, szánalmas kinézésű, rekedtes hangon, szinte rikácsolva beszél.

— Mondja el, hogy mit tud, — fordult az elnök Useriu Todorhoz, a szánalmas kinézésű besztercemegyei gazdához, aki a vádlott nőnek férje.

— Öszkor történt — kezdte — Johanna lányom lihegve jött utánam az erdőbe, azzal, hogy Hangarut sógor meg akarja ölni a feleségemet. Nem vártam semmit, hanem futottam, ahogy csak a lábam bírta. De mire hazértem, nem láttam semmi különöset. A feleségem nyugodtan dolgozott. Közben beesteledt. Az asszony elmondotta, hogy összeveszett a névérével, amire az elküldte a férjét, Mangonutot, aki meg akarta ölni. Arra kértem, hogy nyírjam le a szakállamat, hogy elégethesse, mert a babona azt mondja: hogyha a feleség elégeti férjének a szakállát, elmulik a féltelme. Feleségem pedig a féltelmből nem tudott aludni. Nem tettem eleget a kívánságának hanem lefeküdtem. Az ajtóknak le voltak zárva és a szobában feleségemen kívül csak a két gyermek aludt.

A tanu itt megtörté ingujjával verejtékező homlokát és szinte reszkelve folytatta:

— Már éjfél is elmúlt, amikor borzalmas fájdalomra ébredtem. Valaki belém vágott. Amikor felnyitottam a szememet egy másodpercig még láthattam hogy valaki kúsan az ajtón. Hogy ezután mi történt, nem tudom, csak annyit, hogy ordítózásonra hozzám futott az asszony és én elrugtam magamtól.

— Igaz? — fordult az elnök a vádlott asszonyhoz.

A vádlott asszony felpattant és csipőre tett kezekkel rikácsolta:

— Egy szó sem igaz. Itt a lányom — s az alig tizenkilencéves Johanna felé mutatott — ő is látta, amikor a férjem saját beretvájával vágott magába, hogy

munkaképtelenné tehesse magát és ne kelljen dolgoznia.

— Igaz-e, amit az édesanyja állít? — kérdezte az elnök a fiatal leánytól.

— Igaz, — válaszolta lesütött szemekkel.

A vádirat szerint Useriu Tibor azzal vádolja meg feleségét, hogy egy beretvával megfosztotta férfiasságától. Hogy az asszony igen kikapós volt és félt, hogy ő másra fogja iratni a vagyonát Ezért nyomorekká akarta tenni, hogy örök életre rá legyen szorulva s mégis eljár hasson a háztól. Useriuné ezzel szemben azzal védekezik, hogy férje lusta és dologtalan ember volt, hogy ő maga fosztotta meg saját magát, beretvájával, férfiasságától csak azért, hogy munkát nélkül élhessen és kedve szerint lustálkodjék. Ezt egyébként Useriuné saját leányával is igazolja.

A törvényszék hamis állításáért Useriuné háromhavi börtönrre ítélt, de arra, hogy férje ellen ő követte volna el a borzalmas büntényt, semmilyen bizonyíték nem volt s így emiatt nem ítéltkezhettek fölötte.

A mai tárgyaláson Useriu Teodor újanukat nevezett meg, akikkel igazolni fogja, hogy felesége állandóan részegkedett és többször fenyegette azzal, hogy megfosztja férfiasságától. Igazolni fogja továbbá azt is, hogy felesége nővérével és sógorával szövetkezett, hogy őt (önkretegyék).

A Tábla a hajmeresztő részletekben bővelkedő tárgyalást elnapolta és elrendelte a bizonyítási eljárás kiegészítését.

— Meghalt a skagerraki tengeri útközét német vezére. Berlinből jelentik, hogy Scheer tengernagyot, aki a skagerraki emlékezetes tengeri ütközetben a német hajóhadat vezete, tegnap utazás közben a vonaton szívszélhűdés érte. Scheer tengernagy hetvenöt éves volt.

Uránia-mozgó Közkívánatra
KOZÁKOK
 főszerepben **John Gilbert és Renée Adorée**
 Következő műsor:
Dr. Bessel kettős élete
 Ludwig Wolff hasonnevű regénye nyomán, főszerepben **Eszterházy Ágnes és Hans Stüwe.**

Kolozsvár uri közönsége táncolhat a világhírű londoni Savoy-Orpheans-Jazz zenéjére néhány napig minden este fél 11 órától a

Metropol-kávéházban

Már

Az Északi

Páris, nov. 27. szerint az Amiral hajó többszáz utas személyzettel felrongálódott a hűgős ötven mélyanti oceanon és a kéro szikratávirken már négy el a víz.

Az Iroise hajólyos helyzetben igyekszik a partmár, hogy saját méter hosszú cs

Szatrn helye

Freud sem r

(Saturnus-Szatrn Uj Kelet tud.) A hitközségben folyópal fordulópontba az eddig verhetetlen fegyverét kiszolgáló a mult vas Freud Chaim a vitette a hitközségjegyeket és az irván lehetetlenné tég megkezdhesse Guth Sándor ehmmindent megteit, kés uton elintézzé mákacsul ragaszklett státusquoohoz lakására vitt hitköszak árán hajlanátdadni.

Miután minden sérlet hajótörést s róság jélfőn kü Sándor vármegye hogy hivatalos ha sa vissza a hitkölsasztott vezetőség tal elvitt hoimi utasítására dr. Patus a szigurancaftus kísérétében é

Elha

Langer

Budapest, nov per mai tárgy ügyészégi aleln érettségi bizonyi örség jegyzököny vallomásáról. A hogy Erdélyinek zonyitánya is, keretében nem e Kéri mindeneset gye figyelembe élyi cselekmény főbenjáró ügybe megismerje a Gál Jenő vé Schadl elnök jegyzökönyvet és deti érettségi b telesített másola irások nem egye ményt isigen gy örségi jegyzököt Erdélyi nem tet tészeten. Ezt R lotta.

Már a Fekete-tengeren is dühöng a borzalmas orkán

Az Északi tenger partvidékén tovább tombol a vihar. Árad a Rajna is.

Páris, nov. 27. A Le Matin közlése szerint az Amiral Ponté utasszállító hajó többszáz utassal és ötven főnyi személyzettel fedélzetén, súlyosan megrongálódott a hatalmas viharban. A gőzös ötven mérföldnyire van az Atlanti oceanon és legutóbb leadott segélykérő szikratávirata szerint a hajófenéken már négy méteres magaságot ért el a víz.

Az Iroise hajó megközelítette a súlyos helyzetben lévő Amiral Ponté s igyekszik a partig segíteni olvanformán, hogy saját kazánjaiból negyven méter hosszú csövön gőzt fejtset át a

Ponti tönkremenet kazánjába.

Berlin, nov. 27. Hamburgi jelentés szerint az Északi tenger egész partvidékén változatlan erővel tovább tombol a vihar. Súlyos szikrát az orkán nyomában járó szűkóár hatalmas áradata több részre szakgatta és a védőgátakat úgy elsöpörte, hogy jóformán nyomuk sem maradt. A tengerár messze benyomult a szigettel szemben lévő Wesel folyó torkolatába is s annak szintjét másfél méterrel emelte. Westerland fürdőt félméteres víz borítja s a mondain-gyógyhely nagyszabású, több emeletes

szállodái összeomlás előtt állnak.

Kölni jelentés közli a Rajna vízszintjének nagyobb arányú emelkedését. Több helyen máris árvízveszedelem fenyeget. A Mosel kiáradt s több partmenti községet elöntött.

Konstancia, nov. 27. A legutolsó két napon rettenetes vihar dühöng a Fekete Tengeren, a hajók nem tudnak kiutálni, tartani lehet attól, hogy több uton lévő hajó elveszett. Óreg tengerezsek szerint sohasem láttak ilyen orkánt, amely 15 méter magasra hajtja fel a hullámokat.

hogy Erdélyi kezeinek méretei megjelennék és fenáll a lehetőség, hogy tényleg ő alkalmazta Forgács Annát a haláltokozó külérőszakot.

Az orvos ezután kijelentette, hogy szorítás esetén a nyak bőre enged és egy férfikézzel átfogható lesz.

Schadl elnök ezután a tanu elé helyezte Forgács Anna selyemszáját s arra nézve hallgatja meg az orvos véleményét, hogy milyen elváltozást szenved a selyemszövet, ha esetleg vízbe teszik, továbbá azt a kérdést teszi fel hogy volt-e ez a sál priznicként használható. Gál Jenő védő felkéri a bíróságot, hogy olyan természetű kérdéseket, amelyek felől csak selyemszakértő tudna felvilágosítást adni, adjanak fel egy e célra kirendelt selyemszakértőnek. Az elnök megnyugtatta efelől a védőt. Kijelenti, hogy a per további folyamán a bíróság mindenestül ki fog hallgatni selyemszakértőket is.

Lagner Hans folytatja ezután vallomását.

Kijelenti, hogy a boncolásnál veronalmérgezést nem állapított meg.

Ezt Pregl tanár később találta meg a részére elküldött szervekben. 233 grammnyi mennyiség olyan emberről, aki nem él rendszeresen veronállal, feltétlenül halált okozó, de annál, aki már használta esetleg nem válik végzetessé.

Schadl elnök ekkor a milstatti lezuhanás körülményeire nézve kérdezi meg a tanut s főképen abban az irányban vár feleletet, hogy ha valaki esés közben még mindig görcsösen szorit kezében egy botot, lehetséges, hogy eszméletlenül kívül van és hogy zuhanása szédülés miatt következett be.

Erre a kérdésre a tanu nem tud határozott feleletet adni.

Gál Jenő védő feladott kérdéseiben feleleteket kér a tanutól a fulladásos halál rendszeres kísérő jelenségeiről és arról, hogy vajjon a boncolásnál ezeket megállapíthatják-e?

Lagner vallomása végén is kijelenti, hogy fenntartja azt a vallomását a boncolásnál szerzett tapasztalatok alapján, hogy a halál oka csakis erőszakos beavatkozás volt.

A kirendelt orvosszakértő és az ellenőrző szakértő között ekkor bizonyos boncolási formai szabályok betartása körül vita támad miután az elnök szünetet elrendelő intézkedése vet véget.

Megsebesítették látszó társalkat a revolverrel játszó gyermekek. A Mészáros utcában ma délelőtt könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt, melynek egy 13 éves fiúcska esett majdnem áldozatul. Fodor Károly és Tökés György kisfiúk egy-egy hatmilliméteres revolverrel játszadoztak és revolvereiket többször el is sütötték az uccán. Az egyik golyó kezén sebezte meg Andrásovicsky Ella 13 éves kisleányt, míg a másik golyó Kun József 11 éves fiút a hátán találta el. Mindkettőjüket a Park szanatóriumba szállították, ahol súlyos, de nem életveszélyes sebeikkel ápolják őket. A nyomozás folyik.

Egységesítik az utijeletet. Párisból jelentik: Párisban most ült össze az utiforgalom nemzetközi bizottsága, amely a Népszövetség forgalmi szekciójának egyik organuma. A bizottságnak az a feladata, hogy egységesítse az utijeletet és felállítson egy „Code International de signaux-t”, amelyet az óriási mértékű öltött nemzetközi autómobilforgalom már rég szükségessé tett. A bizottság a jeleken kívül foglalkozni fog a turistaok megadóztatásának, a vámformalitások és a kereskedelmi autómobilforgalom problémájával.

Változókéony idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változókéony, szeles, hűvös időjárás várható; helyenkint csapadékkal. A hőmérséklet Budapesten ma délben 7° Celsius.

Szatmármegye prefektusa karhatalommal helyezte hivatalába a legális vezetőséget

Freund Chajimtól, aki a prefektus háromszori felszólítására sem reagált, házkutatás során kobozták el a gabella-jegyeket

(Satmáre-Szatmár, november 27. Az Uj Kelet tud.) A szatmári ortodox zsidó hitközségben folyó háborúság a mai nappal fordulóponthoz jutott, amennyiben az eddig verhetetlennek gondolt Freund Chaim kénytelen volt leghatásosabb fegyverét kiszolgáltatni. Minthát ismeretes, még a múlt vasárnapi tisztújítás előtt, Freund Chaim alenöki minőségében elvitette a hitközségi iródból a gabella-jegyeket és az iratokat, amivel ugyszólván lehetetlenné tette, hogy az új vezetőség megkezdhesse hivatali tevékenységét. Guth Sándor elnök és az új előjáróság mindent megtejt, hogy a konfliktust békés uton elintézzék, de Freund Chaim makacsul ragaszkodott az általa teremelt státusquohoz és kijelentette, hogy a lakására vitt hitközségi holmit csak erőszak árán hajlandó az új vezetőségnek átadni.

Miután minden békés meg egyezési kísérlet hajótörést szenvedett, az új előjáróság hétfőn küldött szívesen dr. Dobosi Sándor vármegyei prefektushoz fordult, hogy hivatalos hatáskörénél fogva juttassa vissza a hitközség legális megválasztott vezetőségét a Freund Chaim által elvitt holmi birtokába. A prefektus utasítására dr. Pop Camil rendőrprefektus a szigurancafőnök és két előjárósági tag kíséretében elment Freund lakására

és hivatalosan felszólította a jogtalanul elvitt gabellajegyek és iratok visszaadására. Freund Chaim azonban nem tett ennek eleget, hanem különböző ürügyek alatt ma délelőtt 11 óráig kért haladékot. Azt, hogy a közbeeső időt Freund mire használta fel, még nem lehet tudni, annyi azonban tény, hogy kedden délelőtt 11 óráig nem adta át a hitközségi tulajdont. Ehelyett hívei útján újabb 48 órai haladékot kért a prefektustól.

A hitközségi tulajdon átadásának folytonos halogatásával Freund Chaimnak bizonyára tervei voltak. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a rendőrprefektus megkerülésével, a hitközségi viszonyokkal nem ismerős rendőrigazgatótól sikerült a hivatalos vezetőség nevében engedélyt szereznie egy hitközségi gyűlésre, amelyet kedden délután négy órakor tartottak meg. Amikor a prefektus erről az újabb sakkhuzásról tudomást szerzett közölte Freunddal, hogy az általa kért haladékot nem hajlandó megadni és a legszigorubb formában utasította a hitközségi iratok és gabellajegyek azonnali kiszolgáltatására. De Freund Chaim még mindig nem adta fel a küzdelmet és egy szerűen nem reagált erre a harmadik hivatalos felszólításra sem. Végül is a hitközségi vezetőség újabb intervenciójára két rendőrszt jelent meg Freund Chaim lakására, ahol házkutatást tartottak. A házkutatás során meg is találták az elrejtett gabellajegyeket és iratokat, amelyeket azután átadták az új vezetőségnek.

WIMPASSING hócipő a védelem, eső, hó és sár ellen.

Elhangzott az első mentővallomás az Erdélyi-perben

Langer Hans szerint a halált csakis külérőszak okozhatta. Vita a boncolás formai szabályai körül

Budapest, november 27. Az Erdélyi-per mai tárgyalásán Temesváry dr. ügyész a lenök betértesztte Erdélyi érrettségi bizonyítványa ügyében a rendőrség jegyzőkönyvét Röser Alfréd Edvin vallomásáról. Az ügyész kijelentette, hogy Erdélyinek hamis az érrettségi bizonyítványa is, de azért a mostani per keretében nem emelt külön vádat ellene. Kéri mindenestül a bíróságot, hogy vegye figyelembe ezt a körülményt is Erdélyi cselekményének elbírálásánál, mert főbenjáró ügyben fontos, hogy a bíróság megismerje a vádlott egyéniségét.

Gál Jenő védő megjegyzései után Schadl elnök ismertette a rendőrségi jegyzőkönyvet és felmutatta Erdélyi eredeti érrettségi bizonyítványát és egy hitelesített másolatot, melyekben az aláírások nem egyeznek. Elnök ezt a körülményt is igen gyanusnak tartja. A rendőrségi jegyzőkönyvekből kiviláglik, hogy Erdélyi nem tett vizsgálatot a Röser-intézetben. Ezt Röser igazgató maga vallotta.

Röser szerint az aláírásokat a bizonyítványon Bader helyettes igazgató hamisította. Bader azt vallotta a rendőrségen, hogy Erdélyi Béla szüleiivel szemben kényszerhelyzetben volt s ezért állította ki a hamis bizonyítványt. Erdélyi csak írásbeli érrettségit tett a Röser-intézetben, Röser igazgató nem bocsájtotta szóbelire. Bader ennek ellenére a tanárok aláírását hamisította és kiadta Erdélyi Bélának a hamis bizonyítványt.

Erdélyi Béla megkérdetve kijelenti, hogy ő erről az egész dologról nem tudott, ő vizsgára állt s a vizsgát kiállotta s abban hitben volt, hogy szabályszerűen kapott bizonyítványt.

Gál Jenő védő kérte a bíróságot, hogy rendeljék el Röser és Bader kihallgatását. A bíróság a kérését elutasította.

Pachner Frigyes ügyvéd a mai tárgyalás első tanua. Általános meglepetésre azzal kezdette tanuvallomását, hogy a milstatti strandon 2-3 nappal Forgács Anna holttestének bon-

colása után beszélt Robicsék dr.-al, aki azt mondta neki, hogy a boncolás nem állapít meg semmit. Azt állította az orvos, hogy a holttesten semmiféle külérőszak nyomát nem találták.

és így folytatási nyomokat sem. Ezt a kijelentést ugyanakkor nagyobb tárgyság előtt is megismételte. Az ügyész és a védő kérdései után a bíróság megeskette vallomására Pacher ügyvédet.

Ezután Lagner Hans orvos kihallgatását folytatták, aki az elmúlt tárgyalási napon már megkezdte tanuvallomását. Ma a kombinált fogtogatás lehetőségére nézve hallgatták ki a boncolást eszközölt orvos. Lagner Hans előadta, hogy szorítás és állandó egyenletes nyomással is meg lehet valakit fojtani.

Schadl elnök ekkor előszólította Erdélyi Bélát és felmutattatta vele kezét az orvosnak. Erdélyi látható eljogódottsággal teljesítette az elnök rendelkezését. Lagner dr. kijelentette,

ember 28
fel nem építi
kára és oda-
svár zsidósá-
hatalmas be-
a hallgató-
lub helyisé-
amelyen Ver-
dr. Molnár
us, dr. Ottó
Róth Dezső
burg Chaim
első felszólaló
aki megható
a munkás
illetőve eső-
ra homlokát
píviselőit fo-
előtt részle-
ajjeszódnak a
tosságát.
(f.m.)
k
nyit
magát és ne
ya állit? —
ánytót.
tött szemek-
Tibor azzal
egy berevlá-
ól. Hogy az
es felt, hogy
nyomat? Ezért
hogy örök
mégis eljár-
szel szemben
luskó és do-
maga fosz-
beretvájával,
hogy munka
terint lustál-
né saját le-
ásáért Use-
télte, de ár-
e volna el a
yen bizonyi-
m itélkezhe-
Teodor ut a-
an igazolni
an részeges-
azzal, hogy
azozni fogja
ge nővérével
gy őt tönkre-
szetekben bő
és elrendel-
szájlását.
tengeri út-
ból jelentik:
aki a ská-
ütökzetben
tegnap uta-
zviszélhűdés
tvenöt éves
kivánatra
brée
e
an
obis
an

Az angol király állapota nem javult

Rosszul töltötte az éjszakát György király. Komoly ok van az aggodalomra

London, nov. 27. Az angol király állapota továbbra is nagyon súlyosnak tekinthető. Tegnap eszméletlenségéből magához tért és maga kívánta az orvosoktól, hogy egészségi állapotáról a kiadott bulletinben nyugtassák meg a népet. A további orvosi bulletinnek azonban nem titkolták a betegség nagyon súlyos voltát. Az utolsó bulletin újra hangsúlyozza, hogy az uralkodónak tegnap igen rossz napja volt. A láz estére 38,6 fokot ért el és az éjszakai folyamán 39 fokig emelkedett. A gyulladás azonban nem terjedt tovább a tüdőben, a

melhártyagyulladás szintén egy helyben áll és a szervezet erőbeli állapota kielégítő. Mindemellett kiérzik a bulletinből, hogy a kezelőorvosok véleménye szerint is a legkomolyabb ok van az aggodalomra. A konzultáló orvosprofesszorok ma reggel a szokottnál is korábban jelentek meg a Buckingham-palotában. Ugyanakkor megérkezett oda Joynson Hicks belügyminiszter is és hosszasan tanácskozott az orvosokkal. A betegsége többé semmiféle látogatást nem engednek meg. A sajtó orgánumai beszélgetéseket kö-

zölnek hírneves orvosi szakéttel, akik a kiadott bulletin alapján is megállapítják, hogy az uralkodó betegsége igen súlyosnak tekintendő.
London, nov. 27. Az uralkodó az éjszakai rosszul töltötte. Este tíz óra tíz perckor újra hívták az orvosokat, akik konziliumot tartottak.
London, nov. 27. A tegnap este kiadott orvosi jelentés szerint a király az egész napot nyugtalanul töltötte. Láz estére 38,6 volt. A tüdőgyulladás nem terjedt tovább.

lották. A zsidóság jelöltje dr. Fischer Tivadar ma este érkezett Nagyváradra és szombaton este hatalmas meeting keretében fogja megtartani programbeszédét. A meetingen, amelyen Nussbaum Samuel fog elnökölni, a nemzeti parasztpárti lista első helyén jelölt dr. Lázár Aurél is nagy beszédet tart.

Kilenc nagy stúdiója lesz az angol rádiótársaság új palotájának, Londonból jelentik: Az angol rádiótársaság óriási befektetéssel huszezer négyszögletes területen hatalmas palotát épített, melynek kilenc nagy stúdiója lesz, köztük négy nagyobb, mint a világ legnagyobb méretű stúdiói. A palota az 1931-ik évben készül el s akkor adják át hivatalosan.

Még nem tudják, hogy hol tartják meg a népszövetség decemberi ülését. Genéből jelentik. Egyik lap munkatársa kérdést intézett a népszövetségi főtitkári hivatalhoz abban az irányban, hogy milyen intézkedést tettek a decemberi tanácsülés helyének megállapítása ügyében. Itt azt a tájékoztatást adták, hogy ebben a tekintetben a titkárságnak nincs joga disponálni s a tanácsot illeti meg a jog, hogy tanácskozási helyet megállapítsa. Mindenesetre általában Genfben az a haj hogy a tanácsülésen valamennyi tanácsos jelen legyen s ezért valószínűnek tartják, hogy a lábbadozó Srasemann és Chamberlain miatt délibb fekvésű városba hívják össze a tanácsot.

Oriási monoplánt épített az angol tengerészeti hivatal. Londonból jelentik: Az angol tengerészeti hivatal a flotta részére óriási monoplánt épített, melynek újfajta szárnyrendszere a hasznos súly aránytalanul nagy fokozást teszi lehetővé. A hatalmas repülőgép így hasonlíthatatlanul nagyobb teherbíróképességgel rendelkezik. Szárnyainak hosszúsága százötven láb lesz és futópályára hetvenkét órai repülésre elegendő.

Le Rond tábornok Belgrádban. Belgrádból jelentik: Le Rond tábornok péntek este Belgrádba érkezett s azóta itt tartózkodik anélkül, hogy a sajtó jelenlétéről tudomást szerezhetett volna. A tábornok tegnap Topolában kihallgatáson volt Sándor királynál.

Szombat este meetinget tart Nagyváradon a Zsidó Választási Blokk

(Oradea-Nagyvárad, november 27. Az Uj Kelet tud.) Biharmegyében soha nem tapasztalt izgalom előzik meg a választásokat. A különböző politikai pártok korábbi máris elindultak a falvakba, hogy pártjuknak propagandát csináljanak. Mí harmegye egyike az ország legnagyobb választókerületeinek s ezért minden párt igyekszik tőle telhetőleg bebiztosítani magát a választásokra.

A lakosság zöme természetesen a nemzeti parasztpártnak hive, s a Maniu iránti lelkesedés nem ismer határt. A párt jelöltjeinek esélyeit emeli az is, hogy a jelöltek majdnem kivétel nélkül megyebeli emberek. A falvakban soha nem tapasztalt lekesedéssel fogadják a jelölteket, akik külön-külön is népszerűségnek örvendenek.

A liberális pártnak kijátásai a megyében igen gyöngék. Mosoiu tábornok maga

érkezett le, hogy valami elevenséget vigyen a párszervezet életébe, de őt is nagyon barátságosan fogadják és még azok sem lépnek vele érintkezésbe, akiket ő segített pozíciókba. A falvakban egyébként a kevés liberális kortest is ellenségesen fogadják.

A LANC Cotrus jogakadémiai tanárt jelölte listavezetőnek. Az elmúlt napokban azonban Cotrus a legelősebb sajtótámadásoknak volt kitéve. Ellenségei sikkasztónak és tolvajnak nevezték s emiatt ő maga lépett vissza a jelöléstől.

Az averescanus párt talán az egyetlen, amely nem hallat magáról. Sehol egyetlen kortes, a pártvezérek még nem mulatkoznak s a vidéken annyira kiéleződött a párt elleni ellenszenv, hogy nem is tartják valószínűnek a párt embereinek kertesutját.

A dolgozók blokkja nagy apparátussal

folytatja a szervezkedést. A blokknak különösen Nagyváradon vannak eléggé kedvező kijátásai. Az elmúlt napokban dr. Rozvány egy munkásmeeting keretében tartotta meg programbeszédét.

A magyar párt tényleges jelöltje Hegedüs Nándor, a Nagyvárad főszerkesztője, akit a magyar párti listán harmadik helyen jelöltek. A lista első és második jelöltje Sándor József és Jakabffy Elemér akiket a Székelyföldön is jelöltek, kötelezték magukat, hogy Hegedüs Nándor javára lemondanak. Entesülésünk szerint bizonyos magyarpárti körökben ezzel a kombinációval szemben nagy elégedettség nyilvánul meg és nem veszik szívesen Hegedüs Nándor előnyös jelölését.

A Zsidó Választási Blokk igen aktív tevékenységet fejt ki. Már meg is alakult a blokk végrehajtó bizottsága, amelynek elnökévé Nussbaum Samuelt választ-

Albion Román Biztosító és Viszontbiztosító R.-T.

Alaptőke 7,500.000 lej. - Bukarest, Bulevardul Carol 11. - Gh. Cantacuzino 2. Telefon 229/12.

Igazgatóság:
Elnök: MIHAIL C. VLADESCU egyetemi tanár, a bukaresti egyetem volt rektora.
Helynök: EMANUEL KRETZULESCU meghatalmazott miniszter, nagybirtokos.

Igazgatósági tagok:
Jonescu G. Const. tanár, birtokos.
Lazarescu Em. Alex. egy. magántanár, adm. delegat.
Eribolan Victor erdőmérnök.
Vladescu G. Mihail mérnök, adm. delegat.
Vasiliu Eugen mérnök.

Felügyelőbizottság:
Agatstein B. ügyvéd, póttag.
Dufju P. mérnök, póttag.
Popescu Er. George póttag.
Tudor Vlasiimir ügyvéd, póttag.
Tase Eliad ügyvéd, póttag.

Vezérigazgatóság:
NICOLAE ALEX. MALIU vezérigazgató.
EMIL G. GIHL delegált igazgató, London.

Köt biztosításokat a biztosítás minden ágában: Tűz, betöréses-lopás, ablaküvegek, mindennemű balesetek, automobillal zárazföldi, folyami és tengeri szállítványok. Életbiztosítások a legelőnyösebb feltételek mellett.
A társaság a biztosítottaknak az Albion kötvényei mellett a legnagyobb angolai viszontbiztosító intézetek kötvényeit is átnyújtja.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkáinkat foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárait. Hiteleképes egyénekek kedvező fiz. tési feltételek

UNIO vegyileg fest és tisztít!

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légzőmetegségek legjobb orvossága a **SZTOJKAI-ásványvíz**

Felhívjuk a t. közönség figyelmét a Postakert-u. 7. u. **fiókküzetünkre**
Kitűnő borviz. Cluji főlerakat: **Bognár és Szántó Rt.**

JOSIF IZRAEL

szücsmester Cluj (Kolozsvár) Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-ucca) 2. szám. Nagy választék mindenféle szőrméből. Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Megkezdő karácsonyi...
S...
kötött...
Regele Ferdi...
Mindenk...
olcsó

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság nagyjaija.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak az írás megjelölésével engedjük meg.

A gyulafehérvári nemzetgyűlés tízedik évfordulójának ünnepe. Decem-ber elsején, a gyulafehérvári nemzetgyűlés tizedik évfordulója alkalmából Kolozsváron is, mint az ország többi városában nagy ünnepek lesznek. Az egész helyorság kivétel nélkül díszfelvonulást rendez a hadtestparancsnok vezetésével. Ezután tedeum lesz, amelyen részt vesznek az összes hatóságok képviselői.

A dési Aviva és Barisszia műsoros chanuka-estélye Szamosújváron. Kitiünön sikerült estélyt rendezett a dési Aviva és Barisszia f. hó 25-én a szamosújvári zsidó nőegylet közreműködésével. Az előadást Klein Irén román szavaltató nyitotta meg, mely után Appel Szerén hatásos prologja következett. Általános tetszést arat Léb Sári román tánc, míg Roth Sándor és Klein Armand megérdemelt tapsvihart arattak az Okos Hepke című burlaszokban. Hirsch Edith nagyon hajos kupléja, Hirsch Margit és Roth Sándor duettje után az estély kiemelkedő száma, A Bojberéki chanuka-mécses című egyfelvonásos dráma került színpadra, melyből elsősorban Feldmann Boris színdarabja és művészies játéka, valamint Herschkovits Jumi kitünő alakítását kell kiemelnünk. Herschkovits Dezső, Klein Irén, Noé Géza és Klein Ferenc a darab többi főszereplői is mind hozzájárultak a darab sikeréhez. Szünet után Hartmann Zoltán hegedű-virtuóz ejtette csodálatba a közönséget művészies játékaival. Zongorán kísérte, Herschkovits Ilonka. Klein Irén táncszámával és Klein Armand kupléjával aratott óriási tapsvihart Stern Marcsa valóságos ex tiazisba ejtette a közönséget művészies előadott melodramájával. Hirsch Margit, Trude Edith, Feldmann Boris, Léb Sári, Appel Szerén Klein Irén és Roth Sándor megérdemelt sikert értek el az Ötödik B. című bohózatnál. Hirsch Margit és Roth Sándor duettjét többször megismételték a közönség. Utóbbi és Klein Armand általános derűtséget idéznek elő kitünően előadott vigjátékukkal. A műsor utolsó száma, az Appel Szerén által összeállított gyönyörű girl-tánc. Táncolták: Appel Szerén, Hirsch Edith, Klein Irén és Léb Sári. Az estélyt Hirsch Margit konferálta végig nagy hozzáértéssel. A zongorakísérést Gottlieb Mariska zongoraművésznek szolgáltatta. A kitünő estély megrendezése a Hirsch Simonné és Parkas Morné, nőegyleti elnökök érdeme. A nívós előadás erkölcsi sikeréért külön meg kell dicsérnünk a dési Aviva újonnan megválasztott vezetőnőjét, Lebovits Rózsit, ki agilis és önzetlen fáradságtalanságával általános elismerés mellett, elévülhetetlen érdemeiket szerzett magának. Az estély kétezer lejt eredményezett a K.K.L.-nek. (sz.)

Beszélgetés Borah szenátorral, Amerika jövődö külügyminiszterével

Newyork, nov. 27. Hoover elnök, amint az amerikai hírszolgálati ügynökségek már napokkal ezelött jelentették, nyomban a Fehér házba való bevonulása után ki fogja egeréni Coolidge elnök munkatársait és Kellog külügyi államtitkár utódjaként William F. Borah szenátort fogja kinevezni. Borah szenátor már több ízben tanubizonyságot adta magyarbarátságának. Amerika magyarbarát jövődö külügyminiszterét most újabb felkereste a Newyorkban megjelenő „Amerikai Magyar Népszava” munkatársa. Borah szenátor a beszélgetés elején a következőket mondotta:

— A magyarságot főleg az amerikai magyarságon keresztül ismerem és az amerikai magyarságot egyszerű, munkás, törvénytisztelő népek ismertem meg, amely valóban segédkezett az Egyesült Államok felépítésében. A magyarság tízéves küzdelméről tudom-

som van és tudom azt is, hogy az amerikai magyarság ebben a küzdelemben segítségére van szülőhazájának. Véleményem szerint amikor a magyar születésű amerikai állampolgárok szülőhazájukat támogatják semmiféle tapintatlanságot nem követnek el az Egyesült Államokkal szemben. Sőt ezt gyönyörű gesztusnak tartom.

— Az Egyesült Államok nem ratifikáták a trianoni szerződést és pedig annak feltételei miatt.

— Amit egy év előtt mondtam, — válaszolta Borah szenátor, — azt ma is fentartom. Határozottan hiszem, hogy a trianoni szerződés mai formájában nem maradhat fenn és azt előbb-utóbb meg kell változtatni. A megváltoztatás módja ma még nem világos előttem, még nem tudom megmondani, hogy milyen uton-módon lehetne a legjobb eredményt elérni.

—Elhalasztották a kolozsvári millenisták kommunista perét. Ismeretes, hogy az a tojástánc, amelyen hónapok óta járnak az érdekeltek az inszolvens Viata nyomda tulajdonjogi helyzetének megállapítása körül. Tudvaevő, hogy a Viata nyomda annak idején a millenisták tulajdonát képezte, akiknek megbízásából a több milliós részvénytársaságot Sima igazgató vezette. Sima igazgató személye, ha távollétében is, de elég sűrűn szerepelt a mai hadbírósi tárgyaláson, amelyen a tanács előtt a vállalat néhány részvényese állott vádlottként — kommunista propaganda vádjával. Egy alkalommal ugyanis, amikor a millenisták két németországi vendéget láttak körükben és egy gyűlés keretében beszéltek meg teendőiket, a sziguranca közeget letartóztatták az egész társaságot és kommunista propaganda vádjával helyezték őket vád alá. A vádlottak és a Popescu Ilariu által képviselt védelem a kommunista propaganda vádját Sima igazgató lanszirozta a millenisták ellen, hogy a többmillió vállalatot magának kaparintsa meg. Miután a millenizmus eszméi tartalmukban közelállanak a szociál lista gondolathoz, a vádlottak szerint mi sem volt könnyebb annál Sima igazgató számára, hogy ebből a hasonlóságból kiaknázza az egyéni érdekei számára kedvező eshetőségeket. A mai

hadbírósi tárgyaláson az azóta hazautazott két németországi millenista diplomáciai uton való berendelését kérték és megérkezésükig elhalasztották a tárgyalás megtartását. Popescu Ilariu védőügyvéd annak a nézetének adott kifejezést, hogy miután a per polgári hatóságok előtt is folyik, nem ártana, ha a hadbírósi ezen az uton szereznék be adatokat Sima igazgató személyéről.

Patkányok és egerek irtása

Jegbiztosabban a Ratopax-szal történik. A Ratopax nem szörványosan öl, hanem teljesen kipusztítja a patkányokat és egereket. Kezelése végtelenül egyszerű, embernek és háziállatnak nem árt. Olcsó, mert egy 115 lejes üveg tartalma elegendő egy polgári házhoz. Romániai vezérképviselete a Chemorom Institut Chimic, Satu-Mare, mindenkinek készséggel küld ismertetőt és bizonyítványokat, melyek a tökéletes hatékonyságot igazolják. Azon helyekre pedig, hol a gyógyszerárakban vagy droguériákban netán még nem volna kapható, 115 lej ellenében bérmentve küldi a Ratopaxot, mely szabadalmazva van, ugyszintén kipróbálva és ajánva minden illetékes bel- és külföldi tudománycs intézmény és tesület által.

Jön a tél

és ha nyáron el is mulasztotta, most sürgösen szerezzen be magának és csa'adjának de csakis valódi

DIANA

sós borszeszt, amely diadalmasan küzd meg minden bajjal és korral, amelyet a tél okoz.

Panaszok özöne az Uj-ucca sártengeréből

(Cluj-Kolozsvár, november 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsváron a vasutállomás közelében lévő Uj-ucca lakói egyre sürűbb panaszokkal keresik fel a város mérnöki hivatalát. Az Uj-uccával érthetetlen módon évek óta mostohán bánik a városi tanács. Az uccát valószággal sártenger borítja, amelyen a szekerek tengelyig sárban gázolva a legnagyobb nehézséggel jutnak keresztül. Az uccán nyoma sincs gyalogjárónak; ennek ellenére a lakók bőséges járda adót fizetnek a városnak. Az ucca végén három hatalmas fátélep épült, amelyekről évente 2500-3000 vagon tüzfát szállítanak ki a városba. A favállalatok számára különösen nehéz a hallatlanul elhanyagolt uccán való közlekedés és ezért a vállalatok tulajdonosai már számtalanszor kezdték új és új akciákat, hogy a városi tanács végre figyelembe vegye a panaszokat és kikövezze ezt az uccát, amelyen Kolozsvár faszállításának legnagyobb része bonyolódik le. Esős időben a Fellegvár felől jövő iszap és sártenger az Uj-uccán keresztül talál magának levezető csatornát, amely ellen a városi mérnöki hivatal egy levezető gödör kiásásával akar segíteni, ezzel azonban még jobban használhatatlanná tette az uccát.

Évek óta hiába harcolnak az ucca lakói, hogy az uccán a város megkezdje a kövezési munkálatot. Három évvel ezelött, a nagy áradások idején három teherautóval kavicsot hordtak oda, amit a Szamospart helyreállítási munkálatából mint használhatatlan maradványt küldtek az Uj-uccára. Természetesen az nem volt elegendő az ucca kikövezésére. Miután az ucca abszolút hasznavehetetlen, a favállalatok az évek hosszú során százazreket költöttek már arra, hogy az uccát hasznavehető állapotba hozzák. A számtalan kérvénynek még annyi eredménye sem volt a városi tanácsnál, hogy legalább egy alkalommal kiszálltak volna a helyszínére, hogy helyreállítsák az uccát. A városi tanács most közezi az Erzsébet-uccát, a Wesselenyi-ut aszfaltfórozásával fölöslegessé vált burkolatkövek felhasználásával. Az Erzsébet-utról kiásott köveket pedig ahelyett, hogy a hasznavehetetlen uccák javítására használnák fel, a város határába szállítják ki. Az Uj-ucca lakói méltán kérdezhetik, hogy miért nem használják fel ezeket a köveket az Uj-ucca kikövezésére?

A városi tanács sürgös közbelépése kell ahhoz, hogy a mérnöki hivatal megtalálja a módot az Uj-ucca rendbehozására. A favállalatokat súlyos kár éri az által, hogy szállításait csak a legnagyobb nehézségekkel botyolítja le és ezt a város közönsége is megérzi, melynek a fa árában kell megfizetnie a szállítás nehézségeit. Az ucca lakói a városi mérnöki hivatal sürgös intézkedését várják, hogy panaszaiik végre orvoslásra találjanak.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár a

Sport

kötöttáruházban
Regele Ferdinand 16. szám alatt.
Mindenkli meggyőződéset olosó árelméről.

DVAKODJATOK ES VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

PERTÖLTENITŐ EMANÁTIÓT MELYEK, BELÉLEGES ÁLTAL KÖZVETLEN HATÁSSAL VANNAK A LEGZŐ SZERVEKRE

A TÖRÖKPAJZSOK, ASTMA, MEGHÖRÉS ES NÁTHAK MINDEG HATÁSSALAN ELKERÜLHETŐK EZEN KITÜNŐ ANTISEPTIKUS SZER ÁLTAL

MINDEG LEGYEN KÉZNELEGY DOBOZ VALDA PASTILLA

A DOBOZ TAC-SIMILIS RAPRATÓ MINDEG NYUGVÁZGÓ TÁRSZAK

ber 28
r. Fischer Ti.
agyvradra és
eeting korele,
grambeszedet.
sbaum Sámu-
i paraszparti
Lázár Aurel
lesz az angol
ak, London-
rádiótársaság
er négyyszög-
alotát épített,
ója lesz, köz-
a világ legna-
alota az 1931-
adják át hiva-
y hol tartják
mberi ülés-
gyik lap mun-
a népszövet-
ban az irány-
lést tettek a
ének megal-
tájékoztatót
tethen a tit-
ponálni s a
hogy tanács-
Mindeneset-
haj hogy a
anácstag je-
ének tartják,
n és Cham-
ésű városba
tet az angol
nból jelentik
atal a flotta
pített, mely-
e a hasznos
ozását teszi
gép így ha-
teherbíróké-
Szárnyainak
sz és fűtő-
pülésre ele-
Belgrádban
nd tábornok
zett s azóta
ogy a sajtó
zhetett vol-
blában kihá-
nál.
tásra
y üzemiánk
ha tehát
utort
roductivege-
ann
minót,
az utat
se meg
Réti
egyének-
telek
gyelmét a
tünkre
főlerakat:
tó Rt.
svár)
2. szám.
Lelkt-

— Ismét divatba jönnek az uszályos estélyi ruhák, Párisból jelentik: A női szeszély valóban kiszámíthatatlan. Ki gondolta volna, hogy a női uszály, amelyet a modern világban már csak menyasszonyok ismertek, valaha is még viszt szatár. Már pedig erről győződhetett meg, aki végignézte a párisi divatcégek kollekcióit. Természetesen egyelőre csak a bálókban fog pompázni a nő a régi grand toiletteben, amelyet többnyire crepe de chine-ből, ezüst brokátból készítenek. De ki tudja, nem kerül-e ki a slapp hamarosan az aszfaltra.

Nátha és meghülés rendszerint a légzőszervekre is átterjed. Ezt csak úgy akadályozhatja meg, ha idején szedi a józú és tápláló

Siromalt gyógyszerpötl. Minden gyógyszerárban kapható. Egy üveg ára 100 lej.

— Amnesztíában részesült gróf Teleki Ádám erdőkíhágási ügye. A kolozsvári ítéletből a második tanácsa izgalmas per keretében tárgyalta ma délelőtt gróf Teleki Ádám erdőkíhágási perét. Teleki Ádám ellen az volt a vád, hogy az erdőhivatal engedélye nélkül kihágást egy erdőt a kolozs megyei Bagofalva határában. A törvényszék nyolcezer lej pénzbírságra ítélte Telekit, amiért nem jelentette be a munkálatok megkezdését az erdőhivatalnál. A Tábla háromtagú tanácsának tagjai között nézeteltérés támadt. A tanács egyik tagja arra az álláspontra helyezkedett, hogy Teleki kihágási ügye nem esik amnesztia alá. A kibővített táblai tanács nem adott helyet ennek a kifogásnak és kimondotta szavazat többséggel, hogy az erdőkíhágási ügy amnesztia alá esik és ezért a vádlottat felmentette a vád és annak következményei alól. A főügyész semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

— Gidel francia jogtanár a magyar román birtokperrel kapcsolatban előadást tart a szuverenitás kérdéséről. Párisból jelentik: Gidel jogtanár, aki román magyar birtokperben a magyar fél egyik ügyvédje volt, mint emlékeztetés, élesen kritizálta a román álláspontot s különösen a szuverenitás elv interpretálását. Gidel jogtanár most az Institut des Haut Etudes International-ban fogja egy előadás-sorozatban kifejtetni álláspontját, a szuverenitás ideájáról.

— Egy amerikai életmehosszabbító intézet fiókot akar létesíteni Európában. Newyorkból jelentik: A „Life Extension Institut”, melyet Harold A. Ley doktor és Irving Fischer tanár alakítottak az egészséges emberek gyógykezelésére, oly kitűnő látogatottságnak irvend, hogy most fiókiintézetet akar állítani Európában. A tudósok abból az elvből indulnak ki, hogy az egészséges ember is beteg, csak nem tudja, s elvükkel azzal igyekeznek bizonyítani, hogy nemcsak a beteg, hanem az egészséges ember is meghal.

— A kétarcú Szigrid. Párisból jelentik: Kevés darab aratott olyan nagy sikert Párisban, mint Jean Girardeuxnak Szigridje, amelynek nemrég ünnepelték meg századik előadását. Szigrid, akiből nagy német államférfi lesz, tulajdonképpen nem más, mint egy Forestier nevű francia, aki mint sulyosan sebesült hadifogoly elvesztette emlékezőtehetségét. A párisi előadások alkalmával a darabból sok olyan részletet kivágtak, ami sértette volna a francia hűségét. Nos, — most Szigridet Berlinben is előadják. Ebből az alkalomból meg azokat a részleteket hagyják ki, amiket a franciák megtapsoltak és visszateszik a Párisban kivágtott részleteket, amiket viszont a németek fognak megtapsolni. Így most már nem egy, de két Szigrid van, helyesebben négy: két Szigrid és két Forrester.

Kolozsvár városi tanácsa tizenhatra akarja redukálni az autótaxik számát

Csak az kaphat ezentul autótaxiengedélyt, aki három bérkocsi-engedélyt visszaszolgált, vagy hatvanezer lejt lefizet. Csak a választások után töltik be a lemondott állandó bizottsági tagok helyét

(Cluj-Kolozsvár, november 27. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári autótaxi-forgalom régen vajudó ügye új fordulatot vett. Majdnem két hónap volt szükséges ahhoz, hogy a városi tanács állandó választmányja letárgyalja a taxiforgalom szabályrendeletét annak ellenére, hogy azon szinte semmilyen változtatást nem eszközölt. Időközben Mihaj volt rendőrprefektus önkényesen és saját felelősségére adott engedélyt több autótulajdonosnak arra, hogy a városban fuvarozással foglalkozzanak és lassan-lassan rendszeres taxiforgalom alakult ki. A városi tanács érthetetlen okoknál fogva többiben akarta elgáncsolni ennek a forgalomnak a fejlődését, amelyre egyébként, mint ahogy beigazolódott, Kolozsvárnak igen nagy szüksége van.

A tanács a taxiforgalom ügyét úgy kívánja megoldani, hogy három bérkocsi-engedély ellenében egy taxijengedélyt bocsát ki. Ezzel szemben beigazolást nyert, hogy a bérkocsitulajdonosoknak legkisebb gondja sem az, hogy taxijengedélyt váltssanak ki, úgyhogy ha a városi tanács erre alapozná a taxik beállítását, Kolozsváron sohasem indulhatna meg az autótaxi-forgalom.

Ma délelőtt a városi tanács állandó választmányja az autótaxi szabályrendelet

utolsó pontjait is letárgyalta és határozatiilag kimondotta, hogy a rendőrprefektura által kiadott összes taxiengedélyeket visszavonja, mintegy negyvenöt volt forgalomban) és csupán tizenhat taxit hagy meg a forgalomnak, amelyeknek tulajdonosai mindenben alá kell, hogy vessék magukat annak a szabályrendeletnek, amelyet annakidején az Uj Kelet lekötött. A tanács egyelőre harmincra akarja kiégszíteni az autótaxik számát, azonban taxiengedélyt csak annak bocsát ki, aki vagy három bérkocsi-engedélyt szolgáltat be, vagy ennek megváltásaképpen hatvanezer lejt fizet le, amelyet a városi tanács azoknak a bérkocsitulajdonosoknak fizet ki kártalanítás fejében, akikől visszavonja a bérkocsiengedélyt. Mihaj polgármester egyébként ma délelőtt megbeszélést folytatott e kérdéssel kapcsolatban Hatiegan rendőrprefektussal, aki gondoskodni fog a városi tanács határozatának végrehajtásáról.

A tanács állandó választmányja ezután elhatározta, hogy nem hívják össze december elsejére a nagytanácsot, amint azt előbb elhatározták és így csupán a választások után kerülhet sor az állandó választmányi tagságról lemondott tanácsosi állások betöltésére.

Mennyibe kerül a gróf és bárónő házasságának közvetítése?

Ötvenezer pengős házasságközvetítési díjért perelték gróf Széchenyi Miklóst, a Guttmann Éva bárónővel kötött házasságáért

Budapest, nov. 27. Korbuly Péter néhány héttel ezelőtt polgári pert indított Széchenyi Miklós gróf ellen s keresetében azt kérte, hogy 46.000 pengő értékű váltót adjon ki neki. A kereset előzménye igen érdekes. Széchenyi Miklós gróf október 17-én esküdött örök hűséget Guttmann Éva bárónőnek.

Oriási feltűnést keltett a budapesti előkelő társaságban, hogy az esküvő napján kézbesítették ki azt az idézőt, amely a Korbuly Péter által indított kereset per felvételi tárgyalási napjára szolt. Korbuly Péter keresete arra hivatkozik, hogy Széchenyi Miklós grófnak különböző szivességeket tett, ügyeiben eljárás és tulajdonképpen neki köszönhető, hogy Széchenyi Miklós gróf és Guttmann Éva bárónő között az ismeretség és a házasság létrejött. A kereset szerint Széchenyi Miklós gróf olyan ígéretet tett, hogy 50.000 pengő értékű váltót fog átadni Korbuly Péternek s az első 22.000 pengő értékű váltót éppen a házassága napján helyezi közjegyzői letétbe. A többi váltó különböző időpontra esik, de úgy, hogy 1929. év derekáig az átadott váltók összértéke 50.000 pengőt fog kitenni. Az esküvő napja már közeledett, amikor Korbuly Péter szóba hozta az ügyet s mint, hogy — amint állítja — kitérő, sőt la-gadó választ kapott, peres uton akarja értékesíteni követelését. A törvényszéken a sürgősség kimondását és annak soron-kívüli kézbesítést azon a címen kérte, hogy Széchenyi Miklós gróf esküvője után hosszabb külföldi utra távozik s így nem lesz megidézhető.

Ilyen előzmények után került most tárgyalásra ez az ügy. Széchenyi Miklós

gróf ügyvédje először pergátló kifogást akart érvényesíteni, arra való hivatkozással, hogy ügyfele nem tartózkodik állandóan Budapesten és így nem is a Budapesti törvényszék illetékessége alá tartozik az ügy. Az ellenfél ügyvédje a felszólalása után azonban elállt ettől a kifogástól. Korbuly Péter ügyvédje is változtatott a keresetben most már azt kérte, hogy vagy a váltók kiadására kötelezze a bíróság Széchenyi Miklós grófot vagy 40.000 pengő megfizetésére. — Korbuly Péter nem házassági közvetítési díjként peresítette ezt az összeget, hanem a tárgyaláson ügyvédje útján azt adta elő, hogy különböző szolgálataiért igérté meg a váltók átadását Széchenyi Miklós gróf és a váltók kiadására becsületszóval tanuk előtt is kötelezte magát. A kereset tehát egy tanukkal bizonyítható ígéret, illetőleg jogügylet alapján kéri a bíróságot a keresetben foglalt igény megítélésére. Széchenyi gróf ügyvédje kifogással élt a keresetváltoztatás miatt kérte a kereset elutasítását azzal, hogy kifogásait írásban fogja előterjeszteni. A bíróság a tárgyalást elnapolta és folytatására hivatalból tűz ki határnapot.

— Rákosi Jenő állapota javult. Rákosi Jenő, a nagy magyar publicista, akinek betegsége nagy aggodalommal töltötte el környezetét és hűveit, állapotában tegnap este óta némi javulás állott be. A nagybeteg étvágya visszatért és orvosai szerint nincs közvetlen ok az aggodalomra.

— A kolozsvári rendőrség hírei. A Kolozsvári rendőrség új vezetője, Hatiegan Simon rendőrprefektus beiktatása óta néhány új rendelkezést bocsátott ki, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a rendőrség munkája mindenképpen kiélegítse a publikum igényeit. A közönség tájékoztatására a rendőrség annak közlésére kért fel, hogy a városi bejelentőhivatal apparátusában új rendszerű bejelentési módot léptettek életbe. E szerint kérvényeket csak abban az esetben kell a bejelentőhivatalhoz benyújtani, ha a bejelentő utoljára költözött Kolozsvárra. A város területén történő költözködések 48 órával azoknak megtörténte előtt kell a bejelentőhivatalnál természetesen kérvény nélkül, regisztráltatni. A rendőrség részéről ismételtén felkérlik a közönséget hogy a bejelentéseket lehetőleg a legpontosabban teljesítsék, mert ellenkező esetben a be nem jelentés kihágásnak minősítetik, mely 500—1000 lejt terjedő pénzbüntetéssel jár. A rendőrprefektus körrendeletben hívta fel a kerületi rendőrkapitányokat, hogy a sűrűn megnyilvánuló panaszok elkerülésére szorgosan ellenőrizzék az uccai rendőrök működését. Egy másik körrendeletben a publikummal való udvarias bánásmódra hívja fel a rendőrprefektus alantasainak figyelmét.

— Angliában kőkorszakbeli fegyvergyárra bukkantak. Londonból jelentik: A herefordshirei Sinton közelében folytatott ásások rendkívül érdekes eredményekkel jártak, ugyanis Cooper-Neal neves angol archeologus egy kőkorszakbeli fegyvergyárra bukkant. A gyárban nem kevesebb, mint 3000 kőfegyvert találtak, amelyek kétségkívül a legrégebb kőkorszakból származnak.

Színház - Művészet

A színháziroda közleményei:

A Pat és Patachon-kép ma és holnap utoljára látható.

Tubuzgó fiatalember ma másodszor, holnap harmadszor. Vitéz Mihály új, finom és szellemes vigjátéka, amelynek a tegnapi premiérestén zajos sikere volt, ma másodszor, holnap este harmadszor kerül színre.

Trónörökös. A Habsburg császári család tragédiája. Pénteken este a meyerlingi katasztrófa izgalmas képei fognak meglevenedni. A Rudolf trónörökös és Vecsera Mária legendáká szőtt eseményei fognak lefolyni a néző szeméi előtt. Vajda Ernő híres, Európa és Amerika színpadjain nagy sikert aratott drámája, a Trónörökös fog négyévi pihentetés után új betanulással és új szereposztással színterelőlni. A Trónörökösöt Balázs Samu, Vecsera Mária alakját Poór Lili, a császárt Olasz Lajos fogja megleveníteni.

Csak egy napig: Monty ég és föld között. Pénteken csak egyetlen egyszer látható a Magyar Színházban a Monty ég és föld között című ragyogóan ötletes, kacagtató filmvigjáték. Csak két előadás: fél 4 és fél 6 óra. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Eva almája: A Magyar Színház nagy filmszenzációja. A pat és Patachon-kép után egy még nagyobb vigjáték-attrakció következik a Magyar Színház műsorán. Igazi világátrákió. Monty Banks legújabb, Erdélyben még sehol sem adott filmje, sokat ígérő címje: Eva almája. Az Eva almájáért két napig szünetelni fognak a színházi előadások, hogy este is volítható legyen e kép. Eva almája szombat este fél 8 és fél 10 óra, vasárnap délután és este és hétfőn délután látható a Magyar Színházban.

(Cluj-Kolozsvár) Kelet tudósítói delmekre a libe születeket tesz. sajtója szokatlan a kormány mu gezi, hogy a se választásokat a biztosítani. A már belekkel e lasztási propa toknak kidolgo választási kam. A tárlvezére tilával és Duca

Ha

Több

Newyork, no tyik az a mons rika indiai tó az Egyesült-Áll hogy az ameri be az indiai t egyezményeket. Összesen kör törzs van képv mely az igaz utóbb kiadott i rül a Court of ben maga az szerepel ügyvé sik, ebből szárn a Me-Murray n

Mi ne Foch Carr

.Páris, nov. 3 jától. Az 1918 tizéves évford kéressel fordul nant colonel f hogy ismertes ytségek had az esetre, ha meg a fegyver alábbiakban v dítvét, amelly vessé ismerték. — 1918 nov vezérkari tisz szág kapitulál szerre fedezett nyomban össz ségesek haditá gol vezérkari és Bliss amer előterjesztette tüzött célja h volt. A haditá van hogy Inn két csoport a az alpesi tere vizióból, a m francia divizi egy olasz t alatt kellett nyugat felé e ben találkozn hetet vett vo veletek decer volna meg. F nyad' Münche díttervhez a s nyomban hoz

Legolecsőbb ruhaüzlet: BAUMZWEIG, Regüle Ferd. 11. Oriási vála szték női kabátokban és férfiruhákban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szörmebunda 6000 lejtől

Az operáció volna, mert e met csapatok felhasználták. vetségeseik je

Bratianu Vintila pénteken Kolozsvárra érkezik

(Ciu-Kolozsvár, november 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási küzdelmekre a liberális párt is nagy előkészületeket tesz. A volt kormányzópart sajtója szokatlanul éles hangon kritizálja a kormány munkáját s már most leszögezi, hogy a sokat hangoztatott szabad választásokat a Maniu-kormány sem tudja biztosítani. A liberális párt korifessai már belekkel ezélt megkezdtek a választási propagandát s a vidéki tagozatoknak kidolgozott programjuk van a választási kampány levezetésére. A pártvezérek, élükön Bratianu Vintilával és Ducával óriási erőfeszítéseket

tesznek, hogy a volt kormányzópartban biztosítani tudják a fegyelmet. De mindennek ellenére a tényleges helyzet az, hogy különösen vidéken, ama néhány faluban, ahol akadnak liberálisok, teljesen felbomlott a pártfegyelm s még a Bratianu család megröjének a neve sem akar hallani Bratianuról. Ehez járult Istrate-Micescu erőteljes disszidens akciója, amely a szó-szoros értelmében ketté szakította az amugy is gyenge liberális pártot. Bratianuék így is bíznak abban, hogy gazdasági téren meglévő összeköttetéseik és befolyásai révén biztosítani tud számukra bizonyos számú

képviselői és szenátori mandátumot. A liberális pártnak a helyzete különösen Erdélyben siralmas. A vidéki tagozatok vezetői felvilágosították Bratianu Vintilát arról, hogy amennyiben személyesen nem lép közbe, a párt Erdélyben minden reményt végelegesen feladhat. Ezeknek a kéréseknek engedve Bratianu értesítette kolozsvári híveit, hogy pénteken Kolozsvárra érkezik, ahol részt fog venni a párt erdélyrészi értekezletén. A liberálisok kolozsvári exponensei nagy előkészületeket tesznek vezérük fogadtatására, akitől remélik, hogy új életet hoz a szinte megbénult pártszervezetbe.

Harmincöt indián törzs beperelte az Egyesült-Államokat

Több mint egymilliárd dollárt követelnek, mert a „fehér ember“ kivágta a fájukat és kiirtotta a bölényeket

Newyork, nov. 27. Már régebben látnak az a monstre per, amelyet az amerikai indián törzsek közösen indítottak az Egyesült-Államok ellen azon a címen, hogy az amerikai kormány nem tartotta be az indián törzsekkel korábban kötött egyezményeket.

Összesen körülbelül harmincöt indián törzs van képviselve a nagy perben, amely az igazságügyminisztérium legutóbb kiadott jelentése szerint most kerül a Court of Clamis elé. A nagy perben maga az igazságügyminisztérium szerepel ügyvédként, ugyancsak egy másik, ebből származó perben is, amelyel a Mc-Murray nevű jogi cég indított két

indián törzs ellen 750.000 dollár erejéig, ügyvédi költségek címén.

Az indiánok követelése a kamatokkal együtt pontosan 1.293.240.455 dollár. Óriási összeg, amely az évek hosszú során nőtt fel ilyen nagyra a kamatokkal és azok kamataival együtt.

A sziu-indiánokkal 1876-ban kötött két és szerződést, az amerikai kormány tehát abban az időben, amikor a sziu-indiánok lemeszárolták Cluster tábornok seregét. A szerződés megkötése óta azonban — az indiánok állítása szerint — a fehér emberek nagy területeket foglaltak el és vettek el az indiánoktól azokból a földekből, amelyeket a

szerződés nekik biztosított. Azt is állítják az indiánok, hogy a velük 1868-ban kötött szerződést és más szerződéseket is megszegtek a fehérek. Indián területekről vágta ki fákat, egész erdősegeket pusztítottak ki, nem tanították az indiángyermekeket, ahogy a szerződés azt előírta és a bölényeket is kiirtották, amely igen nagy kárára volt az indián törzseknek.

A pert indító indián törzsek Oklahomában, North Dakotában, Montanában, Idaho és Washington államokban laknak leginkább. A ritka szenációju perben nagy érdeklődéssel várják a döntést.

Mi történt volna, ha Németország nem köti meg a fegyverszünetet

Foch marsall Münchenben akarta tölfeni 1918. karácsonyát. Carré francia vezérkari tiszt nyilatkozik párisi munkatársunknak

Páris, nov. 27. Az Uj Kelet tudósítójától. Az 1918. novemberi események tízéves évfordulója alkalmából azzal a kérdéssel fordultunk Henri Carré lieutenant colonel francia vezérkari tiszthez, hogy ismertesse meg, mi volt a szövetségesek haditanácsának a terve arra az esetre, ha Németország nem köti meg a fegyverszünetet. Henri Carré az alábbiakban válaszolt Foch marsall haditervét, amelynek részletei idáig kevésbé ismertek:

— 1918 november 3-án — mondta a vezérkari tiszt — Ausztria-Magyarország kapitulált, ezzel Németország egyszerre fejedetlen maradt. Foch marsall nyomban összehívta Párisban a szövetségesek haditanácsát amely Wilson angol vezérkari főnökből, Robilon olasz és Bliss amerikai tábornokból állott és előterjesztette haditervét, amelynek kifizető célja Bajorország meghódítása volt. A haditanács megállapodott abban hogy Innsbruckban és Salzburgban két csoport alakítandó, előbbi, tekintve az alpesi terep nehézségeit, 20 olasz divízióból, a másik 20 olasz és öt angol-francia divízióból. E két csoportnak egy olasz tábornok parancsnoksága alatt kellett volna észak, helyesebben nyugat felé előnyomulnia és Münchenben találkoznia. A koncentráció négy hetet vett volna igénybe és a hadműveletek december elsején kezdődtek volna meg. Foch marsall 1918 karácsonyán Münchenben akarta tölfeni. A haditervhez a szövetséges kormányok is nyomban hozzájárultak.

Az operáció kétségkívül sikeres lett volna, mert ettől kezdve attól, hogy a német csapatok már minden tartalékjukat felhasználták, a francia fronton a szövetségesek legnagyobb offenzívája volt

előkészülőben. Foch marsall Nancyánál összpontosított 26 gyalogos divíziót, 3 lovas divíziót, óriási méretű tüzérséget és 100 tankot. A németeknek itt mindössze hat divíziójuk volt s nem valószínű, hogy ellenállni tudtak volna. Foch marsall terve az volt, hogy a frontot áttörve elfoglalja Lorrainet majd északra fordul és a német hadsereg rajnai visszavonulási útját fenyegetve, felegyőltető mozdulattal tör Belgium felé. A

támadás november 14-ére volt kitűzve, de miután három nappal előbb a fegyverszünet aláírták, természetesen már nem kerülhetett rá sor.

Eddig Henri Carré nyilatkozata. Más kérdés, hogy az olasz és a szövetséges csapatok szelleme, amely e pillanatban már szintén nem volt olyan harcra kész. Foch marsall tervének sikeres keresztülvitelét lehetővé tette volna-e. (—c.)

Olvassa el! mert Olvassa el!
kellemes meglepetést nyújt a

HELIOS

kötöttáruház. Főter 7.

Olcsó árjegyzéke:

Meleg téli férfi puloverek	340 Leitől.
Férfi és női mellények	300 Leitől.
Angol női puloverek már	450 Leitől.
Női divat kötött kabátok	650 Leitől.
Gyermek puloverek már	180 Leitől.
Gyermek téli harisnya	25 Leitől.
Női sport téli harisnya	55 Leitől.
Női tiszta gyapjú harisnya	135 Leitől.
Női tartós cernaharisnya	79 Leitől.
Reform nadrág legjobb minőség	85 Leitől.
Női elegáns gyapjú costum	840 Leitől.

Nyaksálak, kesztyűk, férfi zoknik és más egyéb itt fel nem sorolt cikk igen olcsó árban lesz árusítva.

Szolid kiszolgálás! Olcsó szabott árak!

Arany-, ezüstbevéltás!
Legelőcsőbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, menörák és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznél
Cluj, Cai. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.

Nagy raktár alpaca és kina ezüst tárgyakban.

Utazó urak! Hotel Park
(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz קטז ארמון kitinó házilag készült, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantált féregmentes **szobák kaphatók**

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak
Stotter tüzifái mégis a legjobbak!

STOTTER Strada Noua (volt Uj-ucca) 59. szám. Telefon: 800. szám.

Nagy karácsonyi vásár

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházában
CLUJ

- 1 m. Opál batiszt minden színben L 29.—
- 1 m. prima tennisz-flanel " 33.—
- 1 m. Mosó delain " 39.—
- 1 m. seffir férfingre " 39.—
- 1 m. francia crepp pongyolára " 39.—
- 1 m. velour flanel pasztel színekben " 48.—
- 1 m. mintás cerna barchet " 49.—
- 1 m. 145 cm. széles lepedővászon " 88.—
- 1 vég 10 méteres prima mosott vászon " 290.—
- 1 m. prima vászon fehérneműre " 39.—
- 1 ruhára való bársony minden színben " 235.—
- 1 női ruhára való mintásszövet barchet " 135.—
- 1 férfi ingre való seffir 3 méter " 117.—
- 1 m. tiszta selyem francia crep de schin pasztel színekben " 550.—
- 1 6 személyes kávé-garnitur 6 szalvétával " 250.—
- 1 férfiruhára való 140 cm. széles szövet complet hozzávalóval Lei 1290.

Angol női kabátszövetek, férfiföltöny és kabátszövetek karácsonyi olcsó árban.

Szőnyegek, függönyök, butorszövetek, diványtakarók óriási választékban.

Nagy maradékvásár!

Nagy karácsonyi vásár!!

Kérom kirakataim szives megtekintését!!

Telefonszám: 479.

Látogatás Jugoszlávia országos nagyrabbiánál

Jugoszlávia zsidóságának hatvankét százaléka askenáz, a többi szefárd. A grand rabin a király szükebb kíséretéhez tartozik

Belgrád, november végén Péntek este. Ilyenkor bárhol vagyok, ha a helyiségben zsidók élnek, nem mulasztom el, hogy templomra menjek. Gyertyafényes pihenést, bizodalmat, elvonatkozást a napi gondoktól, hagyományos, patriarchális örömeiket jelent a péntek estén eltöltött templomi néhány óra.

Az új szefárd-templom

Ezuttal az új szefárd-templomot kerestem fel, amely ott épült — együtt a nemes stílusú széklázzal, a belgrádi nagy városi parkhoz közlekedő lejtős utcák egyikében. Fehér és arany színek dominálnak a templomban, amelyek kétemeletes karzatja van, ami nyilván bizonyítja, hogy arrafele az asszonyok inkább járnak templomba, mint a férfiak.

Ezen az estén bizonyos, nem sokan ültek a padsorokban, ahol mindenkinek elkülönített helye van. Az imahelyeken nincs hely, ahová az ember imakönyvét teheti és nincs fülke sem, amelybe elhelyezhetné a templomi kegyzsereket. A templomi rend érdekében csinálták ezt így — magyarázta előttem a gondnok. A kegyzsereket felteszt, imakönyveket a templomszolga veszi át és őri nagyon praktikus fülkékben.

Nem tartja ön különösnek ezt a hagyományoktól való elhajlást? — kérdeztem tőle.

A háboru óta külön-külön történetek. Megtanultuk, hogy fejlődés van és hogy nekünk hozzá kell igazodnunk a fejlődéshez. Nem a külső ségekhez való makacs ragaszkodás a fontos, hanem a hagyomány iránti benső tisztelet. Mi, szefárdok különben is nagy súlyt helyeztünk mindenkor arra, hogy az istentisztelet oszondban és áhítatos elmélyülésben történjen. Önöknél askenázoknál a templom még egy kissé behamidrás, ahol viták folynak. Nálunk a templom kizárólag „bét elokimi” Isten háza, és nem a képzelet, ahol a tisztelet eleme uralkodik.

Másnap, a maszaf-imánál fokozottabb mértékben tapasztaltam a tisztelet elemének uralmát. Ima után ugyanis körülhordozták az egyik tórárt, ami elé meghajlással járultak a hívek, megcsókolták ezüstjét és bársonyát és miután visszahelyezték a frigszekrénybe és elmondották az „olenu. imát, a pap és a két kántor ornátusban körüljárta a templomot. A hívek eléjük mentek és sorba kezét szorítottak velük. De ez fenn, az első sorokban volt így. Lent a proletárok között már kézcsók járta. Öregek és fiatalok csókolgattak kezét a nemestartású, fejedelmi méltóságú összes grand rabbinak, Isak Alkalaynak és voltak, akik a két kántort is ugyan-ebben a megtiszteltetésben részesítették.

Az országos főrabbinál

Alkalmat kerestem, hogy az országos főrabbitól találkozzék eszközöljek ki. Másnapra kérettem magához a Strahinica Banja-utcán levő lakására, ahol egyszerűen, finom izléssel berendezett dolgozószobájában fogadott. Szívélyes közvetlenséggel indult meg a beszélgetés:

Nálunk is feltűnt, talán épen úgy, mint itt, Jugoszláviában az a titkos rendelet, amit a repülőbandár parancsnoksága adott ki — mondottam. Igaz ugyan, hogy ebben nemcsak a zsidókról volt szó, hanem általában a szerben kívüli nemzetiségekről, de nyilvánvaló volt, hogy a rendelet intenciója nem irányult hatott csakis zsidók ellen. Már be-

szeltem néhány vezető zsidóval, akik úgy vannak értesülve, hogy az egyetlen zsidó képviselő, Sómajo de Majo, levelet írt ebben az ügyben a miniszterelnökhöz és erre a levélre eddig még mindig nem jött válasz.

Látja, én most értesülök erről, Nem tudom, helyes dolog volt-e a miniszterelnökhöz fordulni ebben az ügyben és nem a rezortminiszterhez. Én, amikor a dolog kippattant, beteg voltam és a tanácskozáskor nem folyhattam bele. Az én elgondolásom szerint egészen más lépéseket kellett volna tenni ebben az ügyben, amely elvégre nemcsak a mi ügyünk, hanem az ország presztízisének az ügye, ami szintén szent előttünk. Mindegy, megtörtént és most be kell várnunk a fejleményeket. Az országos politika azonban ezidőszent egészen más irányban van lekötve, most nem időszerű tulságosan bolygatni ezt a dolgot, amelynek jelentőségét nem akarom lebecsülni, de nem is tulajdonítok neki különösebb fontosságot.

A petrovozelői eset megmutatta, hogy a kormány valóban a jogrend és az egyenlőség híve és barátja — jegyeztem meg.

A petrovozelői eset

Igen, a petrovozelői eset. Nos, ez valóban iskolapéldája volt annak, hogy miként kell a kormányhatalomnak eljárnia, amikor lelkiismeretlen büntetők el akarják érni céljukat. Mihelyt tudomásomra jutott az eset, telefonon audienciát kértem a miniszterelnöktől, aki elé haladéktalanul bejutottam. A dolog nagyon sürgős volt, hiszen hosszúnapp előtt történt a dolog és a vallásos petrovozelői zsidók ezuttal püni félelemben várták ezt a szent napot. A miniszterelnök kérésre haladéktalanul intézkedett, azonnal parancs ment a hadügyminiszter részéről a kerületi csendőrség vezetőjéhez, akit a legkisebb rendzavarásért személyében tetek felelőssé. Sztaniojloviics csendőrkereletti parancsnok személyesen utazott Petrovozelőbe és minden zavargást esirájában elfojtott. A zsidók nyugodtan bár benső háborgások közepette töltötték el az angesztelő napot, amelynek elmúltával kiderült, hogy a vérvádak részint a zsidókkal konkuráló ottani magyar kereskedők, részint fiatal antiszemita agitátorok koholták. Az elvesztett kislány elkészült hazulról, az erdőbe jutott, azután ismét megkerült.

Az országos főrabbi ezután a jugoszláv zsidóság új szervezkedéséről beszélt. — Ép úgy, mint magunknál, nálunk is a háboru után a zsidóság új helyzet előtt állott, boszniaiak, ószerbiaiak, a régi magyarországiak, a régi törökországiak és osztrákok zsidói kerültek együvé. Adva volt az egységesítés szükségése és ezt a hitközségek Szövetségében meg is teremttük. A szövetség egységes. Igaz ugyan, hogy őt-hat orthodox hitközség később nem akart csatlakozni hozzánk, de a zsidóság zöme egyetlen táborban van.

A 70 ezer zsidó közül — kérdeztem — mennyi a szefárd és mennyi az askenáz?

Az arányt hozzávetőleg meg lehet állapítani 62—38 százalékkal. Vagyis Jugoszlávia zsidóságának kétharmada askenáz, egyharmada pedig szefárd.

Vajon volt-e a mai napig nagyobb teljesítménye a hitközség Szövetségének? — Egyik, nemzedékekre kiható teljesítménye a szövetségnek a zsidó szeminárium felállítása. Ebben az intézetben kiképzést

nyernek hitközségi alkalmazottak: kántorok, metszők, hitközségi jegyzők és előkészítik az arra hivatott ifjakat a rabbi pályára is. Szarajevóban állítotuk fel a szemináriumot, mert ebben a városban vallásos elemek élnek és pedig szefárdok, épuj, mint askenázok. Eddig 18 növendéke van a szemináriumnak, a kiket teljes ellátásban részesít a Hitközségek Szövetsége. Ezek az ifjak öt végzők középkiskolájukat is négy éves kurzuson. Az érettségi vizsga letétele után tovább is oktatják őket héber ismeretekben. A rabbi állásra alkalmas ifjak pedig továbbképzésük céljából külföldre mennek. A szemináriumot a szövetség évi 280—300 ezer dinárral támogatja. A kormány szintén szubvencionálja ezt az intézményünket.

Az országos rabbinátus

Az országos rabbinátusról Isak Alkalay főrabbi a következő érdekes információt adta:

Öt évvel ezelőtt a kormány elhatározta, hogy a zsidóknak a háboruban való hősi és áldozatkész magatartását honorálni kívánja. Ezú pedig egy szellemi központ megteremtése útján vélte legmegfelelőbbnek elérni. Vagyis megalkotta a Vrhovni Rabbinat című intézményt. Az országos rabbinátus intézmény hivatalos orgánuma és reprezentánsa a jugoszláv zsidóságnak a kormány felé. A kormány évente 285 ezer dinárral állítja be az állami költségvetés telelei közé ennek az intézménynek a fenntartási költségeit. Ebben benne van a főrabbi fizetése, továbbá egy úkárnak, egy szolgának, egy gépirókihasználónak, telefonnak stb. költségei.

A kormány ugyanakkor, amikor ezt az intézményt életbe léptette, az új zsidó-templomban ünnepélyes formák között proklamálta a grand rabbinátus intézményét amelynek viselésére dr. Isak Alkalay nevezte ki a király a Szevi Szava rend első osztályának érdemrendjét ajánlkozta. A nagyrabbinak az udvari tisztségek alatt megkülönböztetett tiszteletben van része. Ilyenkor a grand rabin és neje az uralkodó pár közvetlen kíséretéhez tartozik: helye a metropoita és a miniszterek között van. Legutóbb, a király házassága alkalmával mindössze negyven vendég volt hivatalos, ezek között számos romániai állami méltóság között meghívott kapott a grand rabin.

Zsidó kultúra

Erdeklődtem még a főrabbinál a jugoszláv zsidók általános kulturális helyzetéről. Egy kimagasló zsidó festő, Leon Cohen műveiből rendezett memórén a Bné Brit kulturoszálya kiállítását, amelyet a belgrádi egyetem nemzsidó művé-

a mélyreható bedörzsölőszert, megszüntetik a reumatikus fájdalmakat

szettörténelmi tanára nyitott meg. Az iró dalomban a zsidók nem nagyon tűnnek ki. Egy régebbi író Cham Samuel Davitsó novelláival, kritikáival és különösen a spanyol drámák fordításával szerzett jó nevet magának. Münchenben, Trieszben és Budapesten. A mai generáció egyetlen zsidó író mutató fel, a fiatal Vinavert, akinek apja Odesszából menekült ide a pogromok elől és fiaának teljes szerb nevelést adott. Vinavert ma a népszövetség mellett működő jugoszláviai delegációnak tükára. A zsidó irodalom időként termel egy egy érdekesebb könyvet, monográfiát és nagyon értékesek azok az almanachok, amelyeket szerb nyelven adnak ki évente a Hitközségek Szövetsége.

Az Alkalay család

Mielőtt elbucsoztam volna a főrabbi től, megkérdeztem tőle, kik voltak elődei. Az Alkalay család ugyanis a legreggebbi tudós familia a szefárdok között. — Ukapám — mondotta a nagy rabbi — egyike volt kora legnagyobbjainak, Rabenu Abraham Alkalayt, aki a Szofia melletti Dubnicában élt a tizenhét század közepén, „Mofét hador” — a kor csodájaként ismerték. Szentéletű, nagy tudós volt, akinek „Zehor Leavrohom” című halachikus munkája ma is forrásműve a rabbinisztikus tudományoknak. Erről az ősről legendák keringenek és a legszebbek egyike, hogy nem halt meg, hanem csak eltűnt erről a világról. Egyik fia Boszniába került és ennek vagyok én a közvetlen leszármazottja. Az Alkalay név eredete bizonytalan. „Alkalay” jelenti mór nyelven „a kála” a várból való, de jelentheti az Alkala név városból származót is. Természetesen kétségtelen, hogy Spanyolországból származtunk.

Az országos főrabbi végül érdeklődött a romániai zsidóság helyzetéről és annak a reményének adott kifejezést, hogy Maniu kormánya megnyugvást és a fejlődés lehetőségét jelent a romániai zsidóság számára.

Szabó Imre

Speciális városi és utikabátok, külföldi Ia. nappabörkabátok, őszi trenchcoatok. Ia. teveszőr béléssel. NEUMANN M. CLUJ, FÖTÉR 14. PÉRFI ÉS FIURUHAARUHAZ.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben. Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Megin ors Berlin, nov. már ugy látszo pari munkássz gyalások folya azonban a tár és ma azt lehet ban kiéleződött abszolút negáció dig csak az szoritkozott a munkaadók biro deklét vasiparos vezet kijelentet gati németország

Ko

Mintegy

Nagy anya (Bucuresti. Buk Az Uj Kelet tud zérigazgatóság (Economat) Jan örakor str. Berth helyiségében árle resti személyzeté szükségletének e vasutasok közifas rübelül 1000—15 körülbelül 4000 w amelyet a CFR nés, Splaiul dr. B Adadni. A raktár helyiség áll a k zésére, aki ezenk keij is fog kapni.

Az ajánlatokhoz de Depuneri nyug lenes bánatpénz melyet a szerző bejre kell majd k

December elsej RMS vezérigazga ka Victoriei 152 darab litografált amelyeket Regal magolásra haszn

Uj fémkereske Bukarestben, am lesz fiókja. Az vatalánál a napo Jacobi A. mérn Imre, Palotás T és társai „Sociaa treprinderi Tech vonytársaságot a donfele ócska és egyéb nyersternm portjával kíván székhelye Bukar mesváron és Pl vonytársaság alá mely 2000 darab értékű részvény ságban Jacobi és L. Chapier f

A vámvészérg lései A bukares a napokban a kő tározatot hozta: a jelenlegi vámt a regenerált kaucs annak elvámoja tek fel nézetelté tát régi vulkani zálásával állítják vulkanizált kauc masságát és kör ra használják fe

Megint kiéleződött a német-országi vasipari sztrájk

Berlin, nov. 26. Pár nappal ezelőtt már úgy látszott, hogy az óriási vasipari munkássztrájk az egyeztető tárgyalások folyton végetér. Tegnapelőtt azonban a tárgyalások megszakadtak és ma azt lehet mondani, hogy még jobban kiéleződött a helyzet a munkaadók abszolút negációs álláspontja miatt. Eddig csak az északnyugati vasiparra szorítkozott a munkáskizárás, most a munkaadók birodalmi szervezete az érdekelte vasiparosok mellé állt és a szervezet kijelentette, hogy az északnyugati németországi vasiparosokat min-

den eszközzel támogatni fogja. A kizárt munkások így tehát nemcsak magukkal, hanem az egész német iparral ellenséges lábra kerültek.

Megnyit
Zsibón az újonnan berendezett
Makkhetes
kóser vendéglő.
Jó háziokost. Pontos kiszolgálás.

Közgazdaság

Mintegy 32 milliós tűzifaárlejtést írt ki a vasut január 15-ikére

Nagy anyagszállításokat eszközöl a bukaresti arzenál is

(Bucuresti-Bukarest, november 27. Az Uj Kelet tud.) Az államvasutak vezérigazgatóságának gazdasági hivatala (Economat) Január 15-ikén délelőtt 11 órakor str. Berthelot 10. alatti hivatali helyiségében árlejtést tart a CFR bukaresti személyzetének háromévi tűzifa-szükségletének ellátására. A bukaresti vasutások tűzifaszükséglete évenként körülbelül 1000-1500 vagon összesen tehát körülbelül 4000 vagon tűzifáról van szó, amelyet a CFR bukaresti anyagraktárána, Splaiul dr. Brânza 1. szám alatt kell tudni. A raktárnál iparvállalat, irodahelyiség áll a koncesszionárius rendelkezésére, aki ezenkívül más kedvezményeket is fog kapni.

Az ajánlatokhoz mellékelni kell a Casa de Depuneri nyugtáját 100 ezer lej ideiglenes bányapénz letétbe helyezéséről, amelyet a szerződés aláírásakor 200 ezer lejre kell majd kiegészíteni.

December elsején délelőtt 11 órakor a RMS vezérigazgatóságánál Bukarest, Calea Victoriei 152. árlejtés lesz 200 ezer darab litografált bádogdoboz szállítására, amelyeket Regal-dohány 100 gramos csomagolásra használnak. A dobozok alakja

és mérete olyan kell legyen, mint a jelenleg forgalomban lévő dobozoknak.

December 4-ikén délelőtt 10 órakor a bukaresti arzenálnál érlejtés lesz a következő cikkek szállítására: Rézlemez, vascső, cinklemez, hengereelt vas, különböző csavarok, ón, rudrész, kovacsolt bronz, öntött acél, cromo-nickel-acél, közönséges acél, vaslemez, rézdrót, acélgolyók, rézcsövek és egyéb fémtárgyak, azonkívül 60 kilogramm spaltbőr, 188 kilogramm blanc natur bőr, 260 kg. más bőr, 20 kg. crontalp, 32 kg. talpbőr, 300 négyzetméter vízhatlan vászon, 6 kg. szíjgyártó len fonal, 4 kg. gépfonal lenből, 2000 darab 25 milliméteres csatt és 60 kg. kenderkötél, továbbá különböző festékek, zink-weiss, smirgelpapír, grafit, lenolaj speciális vazelin, fékolaj, chamotte-csempek gyapott-garnitúrák, barna pácoló oldatok, serte, terpentín és egyéb vegyszerek, különböző faminőségű készült deszkák. Valamennyi tétel sürgős szállítást igényel.

Január 15-ikén a kézdívasárhelyi városházán árlejtés lesz a városi végrehajtási munkálataira. Költségelőirányzat 2 millió 500 ezer lej, garancia 6 százalékos

Uj fémkereskedelmi vállalat alakult Bukarestben, amelynek Temesváron is lesz fiókja. Az ilfovi törvényszék céghivatalánál a napokban jegyezték be, hogy Jacobi A. mérnök, L. Chapier, Armos Imre, Palotás Tibor, G. Banica mérnök és társai „Societatea Anonima pentru Intreprinderi Technice” cég alatt részvénytársaságot alapítottak, amely mindenféle ócska és új fémek, valamint egyéb nyertermékek importjával és exportjával kíván foglalkozni. A vállalat székhelye Bukarest, de fiókot állít fel Temesváron és Ploestiben is. Az új részvénytársaság alapitókéje 2 millió lej, amely 2000 darab egyenként 1000 lej névértékű részvényre oszlik. Az igazgatóságban Jacobi mérnök, Dumitru Voinea és L. Chapier foglalnak helyet.

A vámvezerigazgatóság legújabb döntései A bukaresti vámvezerigazgatóság a napokban a következő két jelentős határozatot hozta: 1. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi vámtarifában az ugynevezett regenerált kaucsuk-gummi nem szerepel annak elváromlásánál igen sokszor merültek fel nézeteltérések. Ezt a gummifajtát régi vulkanizált gummi dezvulkanizálásával állítják elő, miáltal elveszti a vulkanizált kaucsuk jellegzetes rugalmasságát és körülbelül ugyanarra a célra használják fel, mint a vámtarifán 865.

tételének b) bekezdésében foglalt lágygummit. Erre való tekintettel a szakértőbizottság javaslatára a vámvezerigazgatóság kimondotta, hogy a regenerált kaucsukgummit is a hivatkozott 865 vámtétel b) pontja szerint kell elváromlani. 2. Megállapítást nyert, hogy a vámtarifán 600-ik tételének helytelen értelmezéséből egyes vámhivatalok az ugynevezett halászgummit (pamutzsineget) az 590-ik tétel alatt foglalt egyszerűen sodrott fonalak szerint vámolja el. A 600-ik tétel alatt foglalt zsinegek éppen az a jellegzetessége, hogy többszörösen van sodorva és habár első tekintetre úgy látszik, hogy a halászsineg egyes esetekben csak három, vagy négy százból áll, mihielyt az egyes fonalakat szétszavariják könnyen megállapítható, hogy azok két önálló pamutszálból vannak összesodorva. Így tehát a látszólag három százból sodort pamutzsineg valójában hat százból áll, amelyet először kétféleképpen, majd pedig három duplaszállanként sodornak össze. Mindezekre való tekintettel a pénzügyminisztérium felhívta a vámhivatalok figyelmét, hogy a többszörösen összesodort pamutzsinegeket, vagy halászsinegeket, akárhányszálból legyenek is összesodorva, a 600-ik, illetve a 601-ik tétel alapján vámojják el minőség szerint, ami ellen azután az importőr kompenzációval élhet.

Halárhozzon önként minden cipőjavításnál
Egészség és takarékoság szempontjából,
Okosság és modern gondolkodás alapján!

SPORT

Az összes sportágakat felölelő programmal kezd meg Haggibbor téli szezonját

(Cluj-Kolozsvár, november 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyári és őszi sportszezon zárultával országsszerte megindultak a készülődések a téli szezonra, melynek sportágai, ha kevésbé népszerűek is mint a napsütést és játszható pályákat igénylő nyári sportágak, és sportszeretők nagy tömegeit mozgatja meg és olyan sport attrakciókkal örvendeztetik híveiket, melyek nyílván és sportszerűségben jóval felülmúlják a Romániában otthonos nyári sportot, melyeket igen sűrűn tarkítanak sport-szerűtlen és a feszedés kultuszához semmiképpen nem illő események.

Örömmel regisztrálhatjuk, hogy az ország sportegyesületei közül a Haggibbor volt az első, amely hónapokig tartó szorgalmas munkával teljesen kiépítette a téli sportágak meghonosításához vezető utat és most megnyitja klubhelyiségében intenzív téli sportéletet teremt meg, melyet a sportbarátok és a klub tagjainak hatalmas tábora támogat. A Haggibbor olyan széles és a különböző sportágakat felölelő téli programot dolgozott ki, melynek megvalósítása esetén a Haggibbor méltán dicsekedhetik a leggazdagabb teljesítménnyel. Az egyesület női tornászcsapata napokban kezd meg működését. Már is számos jelentkező trófént a női tornászakosztály vezetőjénél, Horvát Dezsőné urhölgyénél. A további jelentkezések is nála, Unió-ucca 3. szám alatt, valamint dr. Erős Vilmos ügyvezető alelnöknél eszközölhetők. A résztvevők nagy számára való tekintettel a jövő héten kezdődő tanfolyamot turnusokba fogják lebonyolítani és a trenírozás munkájára a Haggibbor vezetősége most folytat tárgyalásokat egy kiváló pedagógiai erővel, aki szabad-, svéd- és ritmikus tornagyakorlatokra fogja betanítani a női tornászakosztály tagjait.

Hasonló ambícióval készül a Haggibbor a vivószezonra is, melynek első etapja a vasárnap lezajlott vivóverseny, nyel kitünően sikerült. A törőcsapatvivóversenyen a törővívők meglepően szép teljesítménnyel győzelemre vitték az egyet színeit, míg a kardcsapat hiányos együttese a formájukon alul szerepelt vívók teljesítménye ellenére is méltó ellenfélként állottak a vivóverseny résztvevőivel.

A Haggibbor téli munkáját ezenkívül a ping-pong, box és birkozó, valamint korecsolya és ski szakosztályok reorganizálása és egy kitünő műkedvelő gárda beállítása egészíti ki. A klub Kötő-ut 5. szám alatti új helyiségében a téli hónapok alatt változatos programmal különböző versenyeket fog rendezni, amelyeket a műkedvelő gárda közreműködésével megtartandó teacestélyek váltanak majd fel. Minden remény meg van arra, hogy a Haggibbor ambíciózus vezetősége megvalósítja téli programját és bizonyosra vehető, hogy a Haggibbor klubhelyisége kedves találkahelye lesz a város zsidó társadalmának.

Titkos álmától toborzás Franciaországban. Párisból jelentik: Furcsa módon toboroz magának játékosokat a francia futballi klub. Egy angol és francia játékosokhoz intézett körlevelet a következő tartalommal: menyit tud az akar keresni hetenként? milyen jutalmat kíván győzelem esetén? Klubunk kész rá, hogy az ön képességeit kipróbálja, e célból utját és ellátását fizeti. Egyik képviselőnk várni fogja önt X állomáson, ismertető jelszó hogy sárga ujságot tart a kezében. Ugy az angol, mint a francia sportkőrök most nyomozást indítottak, melyik az a futball-klub, amely ily szokatlan módon toboroz magának amatőr játékosokat.

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safiruth”-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

ELSŐ SZERELEM

Írta: I. BABEL

— Szégyeld magad, kis völégény — nevetett Galina kevés gunnyal és szoknyájának merev ráncával nevetve megsurott. Piros cipőiben az ablakhoz ment és összehúzta a csodálatos ablakrámán a függönyöket. Meztelen karjait selyem uszta körül, hajfonata, mint eleven valami, mozgott csipőin és én csodálva tekintettem rá.

Gyerekként az én felzúgott. Ugy láttam őt magam előtt, mint színes, sok fényvel megvilágosított szimpadon és én most Miron voltam, a szénkereskedő fia, akinek az izlete a mi sarkunkon van. A zsidó önvédelmi csapatok harcossának éreztem magam, mint Miron, szakadt, fonalakkal összekötözött cipőiben. Vállamon zöld zsinóron használatlan fegyver függött. Fakerítés mellett térdeltem és a támadó, rohamozó ellenségre löttem. A kerítés mögött szabad, beépítetlen térség volt, ahol poros szénhalmok állottak. Fegyverem rosszul lőtt és a gvikosok, szakállal és fehér fogakkal mindinkább közelédtek és szaporodtak. Büszke lelkesedéssel éreztem a halál közelét — és messze fenn, a kék távolban láttam Galinát. A szemközti hatalmas ház, mely a téglák miriádjából épült, látom a lőrésüket. Ez a bíborvörös ház az ucca fölé magasodik. A szürke ucca zord és görögnyelvű. Fent egy lőrésnél állt Galina, kipirult arccal, teli vidámsággal és nemtorodomsággal, mint gazdag lány a jégpályán, megvetőleg mosolyogva felém, elérhetetlenül, az ablakból és férje, a tiszt, félig evetközvetlenül áll mögötte és Galina nyakát csokolja. Még mindig küzdöttem a zokogással és mindezt csak azért képzeltem el, hogy Rubzovához való szerelmem annál keserűbb, roróbb és reménytelenebb legyen. Kicsi a fájdalom mértéke egy tízéves fiúnál. Bolond álmok elfelejtettek velem galambjaim hulláját és Solj nagyapám halálát és valószínűleg elfelejtettem volna mindenkorra ezeket a véres eseményeket is, ha e pillanatban nem jön Kusma, Abával, a borzasztó zsidóval a verandára.

Már alkonyodott, mikor jöttek. A verandán kis elgörbült lámpás gyenge fénye pislogott remegő kísérelve mindenek a nyomoruságnak.

— Ünnepi öltözetet adtam az öregre — mondta Kusma, mikor belépett, — most szépen és nyugodtan fekszik ott, egy templomszolga is hoztam. Imádkozzon az öregért.

Kusma rámutatott az Aba zsidóra, akinek unott volt az arca.

— Csak imádkozzon — mondta a házigazda barátságosan, — azonban előbb a templomszolga gyomrát meg kell tömni, hiszen egész éjjel zavarnia kell neki az Istent.

Kusma, az ő kedves, összevert és elhajlott orrával a küszöbön állott és olyan igazán meghatóan akarta elmondani, hogyan kötötte fel a halott állat, apám azonban félbeszakította:

— Kérem, Reb Aba, — mondta az apám, imádkozzon a megboldogultért, én megfizetek érte önnek...

— Félek, hogy maga nekem nem fizet majd semmit — felelte Aba közömbös hangon és szakállas arcát némi undor kifejezésével az asztalterítőre fektette — én félek, hogy maga az én költőségemre Argentiniába akar utazni. Buenos-Airesbe és ott egy an-gros kereskedést nyit majd.

— Egy en-gros kereskedést, — ismételte Aba, s megvetőleg cuppantott ajkával és az asztalon fekvő „A haza fia” című újságot nyúlt. Ebben az újságban az október 17-iki vári manifestumnak a híre állott és a szabadság híre.

— Szabad Oroszország polgárai... — olvasta betűzve Aba és szakállát rágta, mi körülburjánzott száját. — Szabad Oroszország polgárai legyetek Jézus nevében üdvözölve...

Az öreg templomszolga oldalt tartotta az újságot és az remegőit a kezében. Álmosan olvasott, elnyújtott, éneklő hangon, a neki idegen orosz szavak különös hangsúlyozásával. Aba kijelése úgy hangzott, mint egy néger tompa dadogása, aki hazájából orosz kikötőbe érkezik. Aba még az anyámat is megnevetette.

— Vétkezem! — kiáltotta, kalapja alól kitekintve, — nevetek Abán. Mondja inkább, hogy van ön és miként megy a családjának?

— Kérdezzen tőlem inkább mást — mormolta Aba, anélkül, hogy szakállát szájaiból kivette volna és tovább olvasott.

— Kérdezz mást tőle, — ismételte apám és a szoba közepére lépett. Könnytől nedves szemei ránk mosolyogtak, aztán megfordultak üregekben és egy senki által nem látható pontra szegeződtek.

— Oh, Solj — mondta apám színtelen, idegenszerű hangon — oh, Solj, drága ember...

Apám arca eltorzult, mintegy extázisban. Felkészült, hogy kiabáljon, mint zsidó özvegyek férjeik temetésén, vagy Marokkó vénasszonyai, kik éhenhanak. Érezlik, hogy rettenetesen kiabálni fog és ezért anyánk meg akart ettől minket kímélni.

— Mannus, — kiáltotta magánkívül apámhoz és felnyitotta apám mellén az inget. — Nézz oda, milyen rosszul van a gyermekünk, nem hallod a csuklását, Manus?

Ekkor elhallgatott apám. Szemeit el-sötétítették a könnyek.

— Rachel, — mondta — én nem mondhatom neked, mennyire gyászolom Soljomat...

Kiment a konyhába és egy pohár vizet tért vissza.

— Igvál, te színész, — mondta Aba hozzám, — idd ezt a vizet. Jót fog tenni neked, mint tömjén a halottnak...

Igaz volt: a víz nem segített. Zokogásom mindig erősebb lett. Hangos ordítás szakadt ki a melléből. Egy daganat keletkezett a nyakamon, amelyet kellemes volt megtapogatni. Ez a daganat lélegzett, megtöltődött, szorította a nyakam, a gallér fölé... Akadozó lélegzetem bugyborékolni kezdett benne, sítteregve, mint a forró víz. És amikor késő este már nem voltam az a fajnő, aki egész életében, hűnem csak egy vonagló gomolygás, amelyik egy zöldes köpedékben hanykolódott, akkor odajött anyám sálba burkolózva, — hirtelen magas, sudárnövésűnek tetszett nekem — a halóthalvány Rubzovához:

— Kedves Galina, — mondta anyám erőteljes, éneklő hangon, — mennyire terheliük önt és a kedves Nadesda Vas-sijevinát és az ön családját... Hogy szégyelem magam, kedves Gyula...

Egő arccal tuszkolta anyám Galinát az ajtóhoz, aztán hozzám szaladt, szájjába gyömöszölte a sálát, hogy nyöszörgésemet elhallgattassa.

— Légy erős, fiacskám — suttogta — légy erős, szegény Izákom, szedd össze magad, az édesanyád kedvéért.

De még ha tudtam volna, akkor sem uralkodtam volna magamon. Mert én már nem éreztem semmi szegényt. Ide-oda dobtam magam az ágyon, levettem magam a padlóra anélkül, hogy szemeimet Galináról levettem volna és gyönyörködtem az ő nagy isteni teste feletti undorító hatalmamban. Galina rázódott a félelemtől és egész testében remegett. És én arcába ordítottam. Hatalmamat lehetőleg sokáig kiélvezni. És sirva, fogvatkozó erővel, de mégis diadalmaskodva, zöld folyadékot köptem ki, ami, mint hogy ha a szivemből jött volna.

Igy kezdődött a betegségem. Tízéves voltam akkor. A következő napon orvoshoz vittek. A pogrom tovább dühöngött, nekünk azonban nem történt

Rom. szabad. No. 13106. sz.

VEZUV

szabadalom jelölve minden államban.

Hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika leg-egyobb vívmányai 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vashályhához alkalmazható!

Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**

Cluj képviselője: **Klein Mihály, Str. Bucovina 18.**

bajunk. A kövér orvos valami idegbajt állapított meg.

— Ez a betegség — mondta — csak zsidóknál szokott előfordulni, még pedig leginkább asszonyoknál...

Csodálkozott, hogy nekem ilyen különös betegségem van. Azt tanácsolta, hogy a lehető leggyorsabban utazzunk Odesszába a tanárokhoz és melegebb éghajlatot és tengeri fürdőket ajánlott.

Követünk a tanácsát. Néhány nap múlva anyámmal Odesszába utazunk, nagyapámhoz, Levy Jizchakhoz s nagy

bátyámhoz, Simonhoz. Korán reggel utaztunk el a gözössel és délfele már nem láttam a sötétlen torlódo hajlást, hanem a tenger hatalmas, zöld hulláma. Megkezdődött tehát az életem Levy Jizchaknál, az én örült nagyapámmal és örökre bucsut vettem Nikolajev-től, ahol gyermekkorom tíz évét leélttem. És ha én most arra a szomorú időre emlékezem, megtalálom benne a kinzó szenvedések eredetét és az okát az én rettenetes sinylődésemnek.

(Vége.)

Bármilyen elfogadható árban vehet

Hoffmann István cég üzletének

teljes liquidálásánál

Női és férfi szövetet, vásznat, asztalneműt, paplant, flanelt stb.

Str. Reg. Maria (v. Deák F-u.) 14.

Eladás d. e. 8-12-ig, d. u. 3-6-ig.

Megérkeztek a legújabb kántor- és zsargonlemezek a

SAFRUTH-ba

Katalógust kívánatra ingyen.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár-Buffer.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Marosvásárhelyen

RADIO Révész Ernő

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.

Acélárúkülönlegességek raktára, korcsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakterekék, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Butorozott szobát olcsón kaphat két leány, vagy két fiatalember a Széchenyi-téren. Cím a kiadóban. 1353

Keményfa (bírók) fűrészfűrészhöz önálló fűrészkészítőt keresünk azonnali belépésre. Ajánlatok referenciákkal és fizetési igény megjelölésével e lap kiadóhivatalához „Fűrészfűrészm” jellegre küldendők. 1355

Utazó Urak! Temesváron a jözséfváros Zsidó templommal szemben levő „צידה” (Zsidó) boedegában éltek hetnek legutányosabbban. Naponta friss hús különlegességek kaphatók. 1324

Központban levő **irodabehelyiségekhez** bérletársat keresek esetleg átadnamteljes használatra vagy örökön eladnam. Iparengedéllyel rendelkezővel társulnék kereskedelmi ügynökséghez. Értekezhetni: Házfelügyelőnél Str. Regina Maria 11.

Kisebb családhoz mindenesnek ajánkozom. Ecetgyár-ucca 14. Szőlősi Anna.

Garantált orth. kóser frissen fejt

tehéntej

modernül felszerelt tejgazdaságból, naponta kétszer (reggel és este) házhoz szállítva is kapható

Schwartz Ignácnénál

Rudolf-ut 36. Meschgiach: Parkas Manó.

IX é...
1928. Novem...
* 5689

MIÓTA az Erd...
Blok megkezdte...
kormányal, a r...
szinte egyöntetű...
erről a tényről...
misták tárgya...
választási egyez...
szükségesnek edd...
terminológiában...
zavart s csak at...
mi, mint a szob...
nak autentikus f...
nek megfelelően...
nem a cionisták...
tást Blokk folyt...
kat. A fogalomz...
rejlük, hogy a V...
sége nagyrészt...
cionista szervez...
maga Maniu Gy...
hangoztatta hogy...
van fegyverbará...
mészesen azt ér...
hogy a magát elt...
litika helyett a n...
kisebbségi irány...
helyes politikáján

Azzal minden...
tában van, hogy...
olyannak nincsen...
ciói, ezzel szembe...
telességtudó áll...
részt kívánnak ve...
életében. A cion...
logikus követke...
zsidóság mint n...
részt a belpolitik...
van köze a cion...
hoz. Ettől eltekint...
Zsidó Választási...
misták a tagjai...
dok, akik a nép...
állanak s akik i...
más román, vag...
tálpártnak.

Mind ezeknek...
tuálissá, hogy a...
párti „Universul...
Bacalba és t...
mánya ellen a „c...
miatt. „A cionis...
irja „Bacalba...
lammak polgára...
amely nem azo...
ahol él.” Ez a m...
eléggé rávilágít...
sára és mentali...
laki. — folytatja...
— hogy a cionis...
és magyar párt...
niában. Termész...
ni bővében vagy...
nális pártoknak...
tennünk: minde...
proklamálták, ho...
mánya. Azt, ho...
összinté-e, vagy...
tani, de ez a hely...
azt vallják, hogy...
is, ezért nevezik...
E minőségükben...
vényes védelemre...
lampolgárságuk...
de a román állam...
mert ha meg is...
gárságuk, elves...
amikor az új P...
nak proklamáltá